

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ŘEŠENÍ PŘESTUPKŮ V DOPRAVĚ
VOJENSKOU POLICIÍ**

Autor práce: Ondrej Mareš

Studijní obor: Bezpečnostně právní studia ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Ing. Daniel Prouza, Ph.D.

Katedra: Evropských studií a veřejné správy

2009

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Ing. Danielu PROUZOVÍ, Ph.D., za cenné připomínky, odborné rady a metodické vedení práce. Dále bych chtěl poděkovat některým příslušníkům z OdDPSI VeIVP Tábor a JUDr. Jaromíru Bačovskému za vstřícnost při získávání informací pro mou bakalářskou práci.

OBSAH

ÚVOD	6
1 PŮSOBNOST VOJENSKÉ POLICIE	8
1.1 Organizační struktura.....	8
1.2 Osobní působnost Vojenské policie.....	9
1.3 Věcná působnost Vojenské policie	10
1.4 Spolupráce Vojenské policie s Policií ČR	12
2 ODDĚLENÍ DOPRAVNĚ POŘÁDKOVÉ SLUŽBY A JEJÍ ČINNOST	13
2.1 Působnost dopravní a pořádkové služby.....	14
2.2 Hlavní úkoly.....	14
2.3 Práva a povinnosti příslušníků Vojenské policie	15
3 VÝCVIK ŘIDIČŮ	17
3.1 Výcvik řidičů profesionálů	19
3.2 Výcvik řidičů vozidel ozbrojených sil	21
4 PŘESTUPKY	23
4.1 Vývoj správního práva.....	23
4.2 Správní delikty	235
4.3 Působnost přestupkového zákona	27
4.4 Pojem a znaky přestupku	27
4.5 Skutková podstata přestupku	29
4.5.1 Objekt přestupku.....	29
4.5.2 Objektivní stránka přestupku	31
4.5.3 Subjekt přestupku.....	32
4.5.4 Subjektivní stránka přestupku.....	33
4.6 Odpovědnost za přestupky	34
5 PŘESTUPEK V DOPRAVĚ	35
5.1 Objekt dopravního přestupku.....	36
5.2 Objektivní stránka dopravního přestupku	37
5.3 Subjekt dopravního přestupku	37
5.4 Subjektivní stránka dopravního přestupku.....	37
6 POSTUP VOJENSKÉHO POLICISTY PŘI ŠETŘENÍ PŘESTUPKU	38
6.1 Projednávání přestupku v rámci Vojenské policie.....	40
6.2 Databáze Vojenské policie.....	41

6.2.1 Dopravní přešupek v databázi VP	42
7 PROJEDNÁVÁNÍ PŘESTUPKU	43
7.1 Projednávání přešupku.....	44
7.2 Zahájení řízení	45
7.3 Postoupení věci	45
7.4 Sankce za přešupek	46
7.5 Bodový systém.....	47
7.6 Kázeňský přešupek	48
7.6.1 Kázeňská pravomoc	49
7.6.2 Uložení kázeňského trestu	50
8 ROZHODNUTÍ.....	51
ZÁVĚR.....	53
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	54
SEZNAM ZKRATEK	57
ABSTRAKT.....	58
ABSTRACT	59

Úvod

V devadesátých letech po společensko-politických změnách prošla i armáda zásadními změnami, počínajíc transformací armády až po její začlenění do Severoatlantické aliance (NATO).

Došlo jak ke změnám jejího početního stavu, rozdělením armády na Českou a Slovenskou, tak i ke změnám v jejím organizačním členění. Rozdělení jednotlivých složek AČR bylo aktualizováno a ujednoceno se složkami armád NATO jak materiálním vybavením, tak i organizační strukturou.

V roce 1991 vznikla novodobá složka armády Vojenská policie, která již v období první republiky krátkodobě působila v naší armádě. Od svého vzniku prošla tato nejmladší složka armády mnoha změnami a velkým rozvojem. Tento rozvoj se týkal materiálního zabezpečení, ale i legislativních změn a ustanovení. Myslím si, že Vojenská policie je v současné době v materiálním zabezpečení na vysoké úrovni a organizační struktura odpovídá současnému stavu a potřebám AČR.

Avšak z důvodu malé informovanosti mezi vojenskou, ale především civilní veřejností je vnímána Vojenská policie více jako represivní orgán a přitom zde není doceněna a prezentována i její ochranná a preventivní činnost. Její působnost, která je nejen na území České republiky, ale i mimo ní, zejména činnost v zahraničních misích, široká a i úkoly z toho vyplývající jsou rozsáhlé.

Vojenská policie má svou pravomoc nejen ve vojenském, ale i civilním sektoru proto je třeba si uvědomit, že na její příslušníky jsou kladeny vysoké nároky ve znalostech právních norem, jak vojenských, tak i civilních a i při jejich aplikaci.

Jednou prací tak nelze široké veřejnosti dostatečně vysvětlit a přiblížit práci vojenských policistů, která je složitá nejen po fyzické stránce, ale především z hlediska odbornosti. Proto jsem se v této své práci zaměřil na jednu část z mnoha úkolů, které plní Oddělení dopravní a pořádkové služby, a tím jsou přestupky v dopravě.

Důvodem zvolení tohoto tématu je ukázat část preventivní činnosti ve výcviku řidičů, vysvětlení postupů a odlišností při zjištění přestupku Vojenským policistou od šetření přes postoupení dalším orgánům ke konečnému sankcionování jak u vojáka tak u civilní osoby.

Celou práci jsem rozčlenil do osmi kapitol. V první kapitole charakterizují organizační strukturu, osobní a věcnou působnost Vojenské policie až po její spolupráci s Policií ČR.

V druhé kapitole představuji již konkrétní činnost jedné ze složek VP, kterou je Oddělení dopravní a pořádkové služby s jejími hlavními úkoly.

Třetí kapitola se zabývá jednou z mnoha jejích činností a tou je prevence, jak předcházet páchání protiprávního jednání, což je výcvik řidičů. Ukazuji na rozdílnosti při výcviku řidičů civilních vozidel a řidičů vozidel ozbrojených sil.

Samotným vznikem přestupku s jeho pojmem a znaky, které musí být naplněny, aby byl kvalifikován jako přestupek, vysvětluji ve čtvrté kapitole.

V páté kapitole konkretizuji a kvalifikuji přestupek v dopravě s jeho hlavními znaky.

Postupem vojenského policisty od zjištění dopravního přestupku přes šetření až po jeho předání k příslušnému orgánu dle osoby viníka se zabývám v šesté kapitole.

Sedmou kapitolu jsem nazval Projednávání přestupků. Popisuji postup od projednávání přestupku až po samotné sankce, které hrozí viníkovi za páchaný přestupek.

Závěrečnou osmou kapitolu věnuji výsledku celého přestupkové řízení a tím je rozhodnutí.

1 Působnost Vojenské policie

Působnost Vojenské policie v rámci teritoriality je široká, protože působí jak v ČR, tak i mimo ČR, většinou v zahraničních misích. V rámci osobní působnosti na vojáky z povolání a na civilní obyvatelstvo se může uplatňovat jen při splnění podmínek daných zákonem.

Vojenská policie plní úkoly v rozsahu vymezeném zákonem policejní ochrany ozbrojených sil, vojenských objektů, vojenského materiálu a ostatního majetku státu, s nímž hospodaří Ministerstvo obrany České republiky.¹

Vojenská policie (VP) byla založena 21. ledna 1991 a její činnost je upravena zákonem č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii, ve znění pozdějších předpisů. Řídí se platnými právními předpisy branného zákonodárství České republiky, trestním zákonem, trestním řádem, zákonem o přestupcích. Vztahy k velitelským orgánům a příslušníkům ozbrojených sil jsou konkretizovány interními normativními akty Ministerstva obrany ČR.²

1.1 Organizační struktura

Strukturu organizační Vojenské policie stanovuje ministr obrany po projednání v příslušném výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

V čele Vojenské policie stojí náčelník Vojenské policie, kterého jmenuje a odvolává ministr obrany po projednání ve výboru Poslanecké sněmovny příslušném ve věcech obrany. Náčelník Vojenské policie je přímo podřízen ministru obrany.³

Náčelník Vojenské policie metodicky řídí také Odbornou školu Vojenské policie Vojenské akademie ve Vyškově, která je v podřízenosti Generálního štábu AČR, a jednotky Vojenské policie nasazené v zahraničních misích.

Organizační struktura VP je založena na územním principu. Tvoří ji útvary:

1) s celorepublikovou působností:

- Hlavní velitelství Vojenské policie
- Útvar speciálních operací Vojenské policie

¹ MAREK V. Čestí empíci. *Naše vojsko*, 2005, roč. 1, č. 2, s. 10

² <http://www.army.cz/scripts/detail.php?id=6223>

³ ustanovení § 4 zákona č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii, ve znění pozdějších předpisů

- Velitelství ochranné služby Vojenské policie Praha,
- 2) s územní působností:

- Velitelství Vojenské policie Tábor,
- Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav,
- Velitelství Vojenské policie Olomouc,

Náčelníkovi Vojenské policie, který sídlí v Praze na hlavním velitelství jsou přímo podřízeni velitelé územních velitelství a dále také velitel Útvaru speciálních operací.

U většiny útvarů Armády České republiky jsou rozmístěny pracoviště Vojenské policie. Vojenští policisté působí také u kontingentů AČR v zahraničních mírových misích.⁴

V zahraničních misích, kde působí i Vojenská policie, jsou velitelé jednotek podřízeni velitelům kontingentů ozbrojených sil České republiky. Podřízení jim však nejsou ve věcech policejní ochrany. Náčelník Vojenské policie stanovuje podřízenost ve spolupráci s vedoucími zaměstnanci organizačních útvarů Ministerstva obrany, kteří organizují vysílání těchto jednotek do zahraničí. Jejich rozhodování je založeno na potřebách a rozsahu jejich nasazení a nutnost zajistit jim potřebnou samostatnost při policejních zákrocích a úkonech trestního řízení. Určují též způsoby součinnosti s dalšími orgány. Vojenští policisté, kteří jsou vysláni, plní úkoly ve strukturách organizace Severoatlantické smlouvy nebo v zahraničních operacích v souladu s podmínkami, které jsou stanoveny v mezinárodních smlouvách.⁵

1.2 Osobní působnost Vojenské policie

Osobní působnost Vojenské policie je vůči vojákům v činné službě, osobám, které se nacházejí ve vojenských objektech a v prostoru, kde probíhají vojenské akce. Dále působí vůči osoby, které páchají trestnou činnost nebo přestupky spolu s vojáky nebo proti vojenským objektům, vojenskému materiálu nebo ostatnímu majetku státu, s nímž má pravomoc hospodařit Ministerstvo obrany.⁶

⁴ <http://www.army.cz/scripts/detail.php?id=6223>

⁵ RMO č. 35/2003 Organizační struktura a působnost Vojenské policie

⁶ ustanovení §2 zákona č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii, ve znění pozdějších předpisů

1.3 Věcná působnost Vojenské policie

Vojenská policie plní úkoly v rozsahu, který jsou stanovené v zákoně o Vojenské policii, kde má za úkol ochranu ozbrojených sil, vojenských objektů, vojenského materiálu a ostatního majetku státu, s nímž přísluší hospodařit Ministerstvu obrany. V rámci této působnosti plní úkoly bezpečnostní, dopravní, pořádkové a ochranné služby.

Nepřetržité fungování policejní služby zabezpečuje Vojenská policie formou samostatné služby stálých operačních dozorců.

Vojenští policisté jsou povinni přijímat a realizovat požadavky služebních orgánů v rozsahu působnosti stanovené v zákoně o Vojenské policii a zabývat se oznámeními právnických nebo fyzických osob.

Při výkonu služby jsou Vojenští policisté oprávněni:

- a) seznamovat se s informacemi potřebnými k zabezpečení plnění úkolů s výjimkou šifer a klíčů pro speciální spojení;
- b) seznamovat se se systémem a pravidly, které souvisejí s uložením, evidencí, manipulací a ochranou zbraní, munice a dalšího vojenského materiálu;
- c) vstupovat a vjíždět služebními vozidly do vojenských objektů po prokázání příslušnosti k Vojenské policii s výhradou
 - vstupu a vjezdu do určených (utajovaných) objektů, do kterých je možno vstupovat a vjíždět pouze na základě plné moci s výjimkou případů nebezpečí z prodlení;
 - vstupu a vjezdu do objektů Vojenského zpravodajství. Výjimku tvoří šetření pověřených orgánů Vojenské policie;
- d) spolupracovat s právníckými a fyzickými osobami a požadovat od nich potřebné informace

Dělení vojenské policie na jednotlivé oddělení:

a) Bezpečnostní služba

Vojenská policie odhaluje trestnou činnost, zajišťuje její pachatele, stanovuje a realizuje opatření k předcházení trestné činnosti se služebními orgány.

Pověřené orgány Vojenské policie mají v řízení o trestných činech příslušníků ozbrojených sil postavení policejních orgánů. Organizují a realizují stanovenou činnost na místech trestných činů. Postupují při tom nezávisle a řídí se jen pokyny policejního orgánu policie České republiky příslušného konat vyšetřování nebo státního zástupce.

Vojenská policie v součinnosti se služebními orgány pátrá po vojácích, vojenském materiálu a dalších věcech v majetku státu, s nímž přísluší hospodařit Ministerstvu obrany, podle součinnostní dohody mezi Vojenskou policií a Policií České republiky.

b) Dopravní služba

Vojenská policie dohlíží na bezpečnost provozu vozidel ozbrojených sil a ostatních prostředků ve vojenských objektech. Řídí provoz vozidel ozbrojených sil a kontroluje správnost jeho regulace na pozemních komunikacích.

Vojenská policie vykonává dohled nad výcvikem a zdokonalováním odborné způsobilosti řidičů vozidel ozbrojených sil.

Vojenská policie vede evidenci vozidel ozbrojených sil a schvaluje technickou způsobilost vojenských vozidel.

c) Pořádková služba

K zabezpečení kázně a pořádku ve vojenských objektech a ke kontrole chování vojáků na veřejnosti Vojenská policie plánuje a organizuje hlídkovou činnost. Při tvorbě plánu vychází z vyhodnocení bezpečnostní situace a požadavků velitelů.

Vojenská policie vykonává pořádkovou službu v součinnosti s veliteli vojenských útvarů, vojenských zařízení, vojenských záchranných útvarů a posádek. Při této činnosti spolupracuje s Policií České republiky a ostatními veřejnými ozbrojenými sbory (ozbrojenými složkami), zejména při zajišťování klidu a pořádku při akcích Armády České republiky na veřejnosti.

Hlídky Vojenské policie jsou podřízeny velitelům útvarů Vojenské policie, kteří je určili. Ti také stanovují jejich úkoly, výzbroj a výstroj.

Hlídky Vojenské policie mohou, je-li třeba, plnit úkoly společné s pořádkovými hlídkami Armády České republiky pod velením vojenských policistů.

Vojenská policie zabezpečuje přepravu peněžních hotovostí v rezortu Ministerstva obrany od bankovních ústavů k finančním útvarům.

d) Ochranná služba

Vojenská policie zabezpečuje ochranu a doprovod chráněných osob podle rozhodnutí ministra obrany nebo náčelníka Vojenské policie.

Vojenští policisté střeží vybrané vojenské objekty.

Vojenská policie kontroluje způsob fyzické ochrany a systémy technické ochrany ozbrojených sil, vojenských objektů, vojenského materiálu a ostatního majetku státu, s nímž přísluší hospodařit Ministerstvu obrany, a navrhuje opatření k odstranění nedostatků. Podle stavu bezpečnostní situace navrhuje nasazení mobilních prostředků technické ochrany.

Vojenská policie se podílí:

- na zpracování odborných stanovisek, vyjádření a podnětů k bezpečnostním projektům a návrhům právní úpravy technické ochrany vojenských objektů, vojenského materiálu a ostatního majetku státu, s nímž přísluší hospodařit Ministerstvu obrany;
- na zpracování podkladů pro stanovení způsobu zabezpečení ochrany objektů, výstavbu a použití technických prostředků pro objektovou bezpečnost;
- na výstavbě pultů centralizované ochrany Vojenské policie ve vybraných posádkách.

Vojenská policie se podílí na ochraně utajovaných skutečností.⁷

1.4 Spolupráce Vojenské policie s Policií ČR

Spolupráce Vojenské policie a Policie ČR je velmi důležitá a hlavně si myslím, že i pro obě strany přínosná. Z důvod toho, že Vojenská policie je zákonem omezená v určitých oblastech své působnosti, je spolupráce s Policií ČR neodmyslitelnou součástí při své činnosti. Pro Policii ČR je zas Vojenská policie přínosem v oblasti zkušenosti svých příslušníků ze zahraničních misí, kde získané zkušenosti např. v pyrotechnické službě dále předávají. Tato spolupráce se nevztahuje jen na výše uvedené, ale i na vzájemnou výpomoc v rámci materiálu, kdy každá

⁷ Rozkaz MO č. 35/2003 Organizační struktura a působnost Vojenské policie

ze složek pracuje s různě kvalitní a moderní technikou. Nesmím však zapomenout na spolupráci při různých bezpečnostních akcích jako jsou např. povodně.

Ve své činnosti Vojenská policie podle ustanovení § 38 zákona č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii, ve znění pozdějších předpisů, při plnění svých úkolů spolupracuje s Policií České republiky, přičemž nezasahuje do její působnosti. Tuto vzájemnou spolupráci, součinnost a vzájemné vztahy upravuje Smlouva o spolupráci a vzájemných vztazích mezi Vojenskou policií a Policií České republiky. Smlouva byla vydána v Rozkazu č. 73 policejního prezidenta dne 5. září 1995.

Spolupráce se týká těchto oblastí:

- výkon bezpečnostní činnosti,
- informační činnost,
- činnost dopravní policie,
- materiální a technická spolupráce,
- vzdělávání a odborná příprava,
- legislativní činnost.⁸

2 Oddělení dopravní a pořádkové služby a její činnost

Dopravní a pořádková služba plní celou škálu důležitých úkolů v rámci resortu AČR. Úzce spolupracuje s oddělením obecné kriminality, kdy při své činnosti odhaluje přestupky nejen v dopravě, ale při své kontrolní činnosti odhaluje i trestné činy, které potom předává k došetření oddělení obecné kriminality. Při kontrolních akcích mimo oblast dopravy je hodně využíváno psůvodů. Každý pes je speciálně vycvičen na určitou oblast, jako jsou např. výbušniny, zbraně, drogy atd. Je také důležité připomenout, že se podílí na celorepublikové akci pod názvem BESIP. Činnost tohoto oddělení je velmi rozsáhlá a hlavně působnost v rámci teritoria velitelství vyžaduje na každého příslušníka nejen znalost právních norem, ale i velkou psychickou odolnost.

⁸ Rozkaz PP č. 73/1995 „Smlouva o spolupráci a vzájemných vztazích mezi Vojenskou policií a Policií ČR“

Oddělení dopravní a pořádkové služby je odborně řízené ze stupně stejnojmenného oddělení Hlavního velitelství Vojenské policie v Praze. Na úrovni velitelství VP působí oddělení OdDPSI, oddělení ochrany objektů, pohotovostní oddělení a specifická oddělení Velitelství ochranné služby VP Praha, jsou to oddělení ochrany a doprovodů, oddělení ochrany osob a oddělení ochrany letounů.⁹

V dopravní a pořádkové službě je skupina základním prvkem organizační struktury, která plní dané úkoly bezprostředního výkonu dopravní a pořádkové služby.

2.1 Působnost dopravní a pořádkové služby

V praktickém výkonu je dopravní a pořádková oblast v resortu obrany základní organizační a výkonný článek Vojenské policie. Své úkoly plní a pravomoci vykonává na svěřeném teritoriu v rozsahu stanoveném obecně závaznými právními předpisy a interními normami. Plnění těchto úkolů jsou dána spoluprací s ostatními složkami Vojenské policie, PČR a ostatními územními orgány. Vojenská policie působící vůči vojákům v činné službě a osobám, které se nacházejí ve vojenských objektech a v prostoru, kde se konají vojenské akce, a dále vůči osobám, které páchají trestnou činnost či přestupky spolu s vojáky nebo proti majetku Armády České republiky a majetku státu spravovaném nebo užívaném Ministerstvem obrany.¹⁰

2.2 Hlavní úkoly

Dopravní a pořádková služba je součástí Vojenské policie a tvoří její hlavní část výkonných sil. Pro plnění úkolů mají příslušníci dopravní a pořádkové služby jasně vymezenou působnost a úkoly.

Dopravní a pořádková služba plní zejména tyto úkoly:

- zabezpečuje kázeň a pořádek ve vojenských objektech a vojáků na veřejnosti,
- pátrá po vojácích, po vojenském materiálu nebo dalších věcech v majetku státu, s nímž hospodaří Ministerstvo obrany,

⁹ Roušar J. *Česká republika a její profesionální armáda*. Praha, 2006, s. 64-65

¹⁰ Prozatímní směrnice pro činnost dopravní a pořádkové služby Vojenské policie

- kontroluje bezpečnost provozu vozidel ozbrojených sil a bezpečnost provozu ostatních dopravních prostředků ve vojenských objektech, řídí provoz vozidel ozbrojených sil na pozemních komunikacích,
- činní opatření k předcházení trestné činnosti, odhaluje trestné činy a přestupky vojáků,
- podílí se na přípravě akcí AČR a společných cvičení,
- dohlíží na výcvik a zdokonalování odborné způsobilosti řidičů vozidel ozbrojených sil,
- eviduje vozidla ozbrojených sil a schvaluje technickou způsobilost vojenských vozidel, eviduje statistiky potřebné k plnění svých úkolů,
- zajišťuje ochranu a doprovod určených osob,
- objasňuje dopravní nehody vozidel ozbrojených sil ve vojenských objektech, u nichž není nutné konat vyšetřování

Další úkoly plní dopravní a pořádková služba podle jiných zákonných norem:

- vede evidenci vozidel ozbrojených sil v registru vozidel a přiděluje vojenské poznávací značky, vojenským vozidlům vydává technický průkaz a osvědčení o technickém průkazu,
- vydává vojenské řidičské průkazy a provádí zkoušky řidičů,
- eviduje řidiče a vojenské zkušební komisaře řidičů,
- pověření příslušníci dopravní a pořádkové služby, kteří jsou pověřeni okresním úřadem, provádí zkoušky žadatelů (příslušníků AČR) k získání národního řidičského průkazu.¹¹

2.3 Práva a povinnosti příslušníků Vojenské policie

Při plnění úkolů Vojenské policie je vojenský policista povinen dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní a nepřipustit, aby osobám v souvislosti s touto činností vznikla bezdůvodná újma a aby zásah do jejich práv a svobod nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu plněného úkolu.

Jedním z úkolů Vojenské policie je dohled nad bezpečností a řízením provozu vojenských vozidel.

¹¹ Dolejší L. a autorský kolektiv, *Vojenská policie*. Praha, 2007, s. 41-42

V oblasti dohledu na bezpečnost provozu vojenských motorových a jejich přípojných vozidel (dále jen „vojenská vozidla,“) působí Vojenská policie vůči vojenským řidičům.

Při plnění úkolů v této oblasti vychází vojenský policista z ustanovení zákonných norem pro provoz vozidel na pozemních komunikacích a z ustanovení služebních předpisů pro provoz vojenských vozidel.

Za splnění zákonných podmínek je vojenský policista oprávněn zajistit řidiče vojenského vozidla nebo zakázat další používání vojenských vozidel, zjistí-li závažné porušení pravidel silničního provozu nebo zásad stanovených pro provoz těchto vozidel.

Při řízení provozu vojenských vozidel na pozemních komunikacích má vojenský policista stejná práva jako policisté PČR.

Vojenský policista je oprávněn prohlížet vozidla řízená vojáky a vojenská vozidla, jakož i prohlížet všechny dopravní prostředky ve vojenských objektech a všechny dopravní prostředky při vjíždění do vojenských objektů nebo vyjíždění z nich.

Prohlídkou dopravních prostředků nesmí být sledován jiný zájem, než který je stanoven v úkolech Vojenské policie.

Vojenský policista je oprávněn použít technické prostředky k zabránění odjetí vozidla v případě, kdy se řidič vozidla odmítá i po opakované výzvě podrobit služebním úkonům prováděným vojenským policistou a kdy je jednání z jeho je zřejmé, že s vozidlem chce z místa odjet. Je oprávněn použít zastavovacího pásu a jiných prostředků k násilnému zastavení vozidla, jehož řidič na opakovanou výzvu nebo znamení nezastaví, jestliže je jízdou ohrožen život, zdraví nebo majetek a je důvodné podezření, že se ve vozidle přepravují pachatelé zvlášť závažného úmyslného trestného činu nebo věci pocházející z trestné činnosti anebo zbraně, střelivo nebo výbušniny pocházející z trestné činnosti. K zastavení takového vozidla může vojenský policista použít i jiné prostředky, zejména vojenské vozidlo, povoz, stavební mechanismy apod.

Vojenský policista je povinen při plnění úkolů prokazovat svou příslušnost k Vojenské policii vojenským stejnokrojem se zevním označením VOJENSKÁ POLICIE (VP) s identifikačním číslem nebo průkazem vojenského policisty s identifikačním číslem nebo ústním prohlášením „ Vojenská policie „¹²

¹² Prozatímní směrnice pro činnost dopravní a pořádkové služby Vojenské policie

3 Výcvik řidičů

Přestupky v dopravě ovlivňuje samotná znalost řidiče, a to jak praktická, tak i teoretická zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů a dalších předpisů s dopravou souvisejících, ale i samotný vývoj řidiče. Základní podmínky a etapy vývoje řidiče jsou:

- a) předepsaný věk
- b) požadované tělesné a duševní schopnosti k řízení silničních motorových vozidel
- c) spolehlivost v řízení
- d) předepsaná výchova a výcvik
- e) zkoušky z odborné způsobilosti k řízení
- f) další stanovené podmínky pro řízení některých skupin nebo kategorií vozidel
- g) vlastní řidičská praxe
- h) povinné zdokonalování odborné způsobilosti.

Další z důležitých faktorů je řidičská praxe. Je to proces sebevzdělávání, který probíhá během celého řidičského období. Problémy tohoto procesu jsou zajišťovány v jeho intenzitě a nepřetržitosti. Tento proces závisí i na podmínkách, za kterých jej řidič rozvíjí. Míru bezpečnosti lze získat kondičním cvičením ve výcvikových zařízeních, např. kritické situace, které mohou vzniknout.

Základní znalost všech řidičů začíná už získáváním samotného řidičského průkazu. Pro získání řidičského průkazu jsou tyto druhy výuky a výcviku:

- a) základní výuka a výcvik
- b) sdružená výuka a výcvik
- c) rozšiřující výuka a výcvik
- d) výuka a výcvik podle individuálního studijního plánu
- e) doplňovací výuka a výcvik.

U výše jmenovaných druhů výuky a výcviku je zapotřebí, aby budoucí řidič získal tyto znalosti a praktické dovednosti takovém rozsahu, aby byl schopen:

- a) řídit vozidlo v souladu s předpisy o provozu na pozemních komunikacích

- b) ovládat vozidlo tak, aby nevytvářel nebezpečné situace a přiměřeně reagovat na jejich vznik
- c) rozpoznat provozní nebezpečí a jeho závažnost a dokázat na tyto situace včas a správně reagovat
- d) rozpoznávat u vozidel technické závady, které představují ohrožení bezpečnosti
- e) reagovat na faktory ovlivňující jednání při řízení vozidla a uchovat si schopnosti potřebné pro bezpečné řízení vozidla
- f) poskytovat účinnou první pomoc zraněným při dopravní nehodě.¹³

Osnova učební se liší dle toho, na jaký druh skupiny nebo podskupinu řídičského oprávnění se výuka a výcvik provádí. Základní osnova je ale stejná.

Obsahuje výuku:

- a) předpisů o provozu vozidel
- b) ovládání a údržby vozidla
- c) teorie řízení a zásad bezpečné jízdy
- d) zdravotnické přípravy.

Obsahuje výcvik:

- a) v řízení vozidla
- b) praktické údržby vozidla
- c) praktický výcvik zdravotnické přípravy.¹⁴

To jsou základní znalosti a dovednosti, které musí budoucí řidič splnit a zvládnout, aby získal řídičské oprávnění na určitou skupinu nebo podskupinu a dále už je podle zákona nemusí rozvíjet, pokud nebude mít sám řidič zájem.

Pokud se, ale dopustí jednání zařazeného do bodového hodnocení a splní to, že nemá v registru řidičů zaznamenáno více než deset bodů a méně než šest bodů a nespáchal trestný čin či přestupek, za který zákon stanoví šest nebo sedm bodů, může se dobrovolně účastnit podle ustanovení § 52 písm. d) zákona č.247/2000 Sb.,

¹³ ustanovení § 14 zákona č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴ ustanovení § 20 zákona č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel, ve znění pozdějších předpisů

zdokonalování odborné způsobilosti řidičů, ve znění pozdějších předpisů, kde je předmětem výuky :

- a) teorie řízení, zásady bezpečné a defenzivní jízdy
- b) příčiny dopravních nehod a předcházení jim
- c) příčiny protiprávního jednání řidičů motorových vozidel
- d) prevence a řešení mimořádných událostí v provozu na pozemních komunikacích.¹⁵

Po ukončení školení bezpečné jízdy dostane řidič potvrzení. Když účastník kurzu do jednoho měsíce podá písemnou žádost na obecní úřad s rozšířenou působností o odečtení bodů, provede úřad odečtení tří bodů z registru řidičů.

3.1 Výcvik řidičů profesionálů

Další znalosti se prohlubují pouze u řidičů profesionálů se skupinami C, C+E, D, D+E nebo s podskupinami C1, C1+E, D1, D1+E, kteří jsou povinni mít u sebe při řízení průkaz profesní způsobilosti řidiče pro příslušnou skupinu nebo podskupinu.

Držitel výše jmenovaného průkazu je povinen procházet zdokonalováním odborné způsobilosti.¹⁶

Zdokonalování odborné způsobilosti řidičů obsahuje vstupní školení a následná školení. Školení vstupní zahrnuje výuku a výcvik a je zakončeno zkouškou z profesní způsobilosti řidičů. Předmětem výuky a výcviku je získání a prohloubení znalostí:

- a) teorie racionálně pokročilého řízení a bezpečná a defenzivní jízda
- b) uplatnění vnitrostátních a mezinárodních právních předpisů vztahujících se k silniční dopravě
- c) ekologický a bezpečný provoz vozidla
- d) logistika a poskytování služeb
- e) organizace dopravního trhu a hospodářského prostředí
- f) právně sociální prostředí v dopravě silniční
- g) zdravotních rizik a jak jim předcházet v provozu na pozemních komunikacích

¹⁵ ustanovení § 52 písm. i) zákona č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel, ve znění pozdějších předpisů

¹⁶ Kučerová H. *Zákon o silničním provozu s komentářem a judikaturou a předpisy souvisejícími*. Praha, 2008, s. 84-90

- h) prevence a řešení mimořádných událostí v provozu na pozemních komunikacích.

Výcvik příslušné skupiny nebo podskupiny řidičského oprávnění se provádí řízením výcvikového vozidla, které lze nahradit výcvikem na řidičském trenažéru. Pravidelné školení je prohloubením znalostí, které se získaly při vstupním školení a prováděné formou výuky.¹⁷

Výuka je doplňována aktuálními tématy z oblastí:

- a) pravidel silničního provozu, jejich výkladu a použití v praxi
- b) dopravních předpisů jiných států
- c) zásad bezpečné jízdy
- d) přístup k defenzivnímu řízení motorových vozidel
- e) techniky současných motorových vozidel
- f) vliv pneumatik na bezpečnost jízdy
- g) převzetí, naložení, upevnění a předání nákladu
- h) základních znalostí o nebezpečném zboží a manipulaci s ním
- i) mezinárodní doprava.¹⁸

Povinnosti tohoto zdokonalování se nevztahují na řidiče:

- a) vozidel, jejichž nejvyšší povolená rychlost nepřesahuje 45 km.h⁻¹
- b) vozidel používaných ozbrojenými silami České republiky, Policií České republiky, Celní správou České republiky a zpravodajskými službami České republiky
- c) vozidel hasičského záchranného sboru České republiky a jednotek dobrovolných hasičů, zdravotnické záchranné služby a Správy státních hmotných rezerv
- d) vozidel používaných při zabezpečování civilní ochrany a báňské záchranné služby
- e) vozidel ve zkušebním provozu
- f) vozidel používaných při výcviku v autoškolách a při zkouškách
- g) vozidel používaných při přepravě věcí, které řidič využije při výkonu své závislé práce nebo podnikání, pokud řízení není hlavním předmětem výkonu závislé práce nebo podnikání řidiče

¹⁷ ustanovení § 47, §48 zákona č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸ ustanovení § 11 vyhláška č. 156/2008 Sb., o zdokonalování odborné způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů

- h) vozidel používaných pro vlastní potřeby
- i) zemědělských a lesních traktorů.¹⁹

3.2 Výcvik řidičů vozidel ozbrojených sil

Řidičem vozidel ozbrojených sil je osoba, která je držitelem příslušného řidičského oprávnění a je držitelem osvědčení k řízení vozidel ozbrojených sil. Osvědčení k řízení je doklad, který opravňuje řidiče vozidel ozbrojených sil k řízení vozidel ozbrojených sil dané skupiny. Osvědčení je platné pouze s příslušným řidičským průkazem. Při řízení vozidla ozbrojených sil musí mít jeho řidič výše jmenované osvědčení při řízení u sebe.²⁰

Řidiči ozbrojených se dělí do třech skupin. Podle toho, do které skupiny řidič spadá, se řídí i jeho výcvik.

- a) Vojenský řidič – je řidič, který má v popisu své funkce řízení vozidel ozbrojených sil a je voják z povolání. V armádě pracují i občanští zaměstnanci, kteří to musí mít v pracovní smlouvě,
- b) Řidič referent – je řidič, a to jak voják z povolání, tak i občanští zaměstnanci, kterým velitel povolil používat vojenská vozidla k plnění svých funkčních a pracovních povinností, avšak může řídit jen vybraná vozidla
- c) Řidič aktivních záloh – je řidič, voják aktivních záloh, který je povolán ke cvičení a je zařazen na funkci řidiče.

Cílem přípravy všech řidičů u ozbrojených sil je připravit vojáky a občanské zaměstnance k výkonu funkce řidiče. Plánovitým a průběžným zvyšováním jejich odborné způsobilosti (tzn. teoretické a praktické vědomosti, dovednosti a návyky) a dopravní kázně je nutno dosáhnout:

- beznehodového a ukázněného provozu vojenských vozidel
- vysoké vycvičenosti a kvalitní připravenost vojenských řidičů pro plnění stanovených úkolů

¹⁹ ustanovení § 46 zákona č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel, ve znění pozdějších předpisů

²⁰ ustanovení § 37 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů

- vztahu řidičů k vojenské technice při jejím používání a udržování ve správném technickém stavu

Příprava řidičů v AČR obsahuje:

Základní a zdokonalovací výcvik jednotlivce a specialisty – jde o odbornou přípravu řidiče motorového vozidla, kde se učí ovládat a ošetřovat vybrané typy vojenských vozidel. Zdokonalováním si řidič prohlubuje jak praktické, tak teoretické znalosti a dovednosti při používání vozidel.

Základní a rozšiřující výcvik – žadatel získá oprávnění k řízení silničních motorových vozidel.

Základní odbornou přípravu – obsahuje technickou, řidičskou a zdravotní přípravu. Technická příprava obsahuje nauku o konstrukci a ošetřování vozidla, zásady provozu vojenských vozidel a praktické ošetřování. Řidičská příprava obsahuje výuku předpisů o silničním provozu, teorii řízení a technice jízdy, zásady pro bezpečnou jízdu a praktický výcvik v řízení vozidel. Zdravotnická příprava obsahuje výuku teorie zásad poskytování první pomoci a praktická cvičení.

Přeškolení na jiný typ vozidla – seznamuje řidiče s konstrukcí a obsluhou jiného druhu a typu vozidla, než na který byl již školen. Prověří zda ovládá daný typ.²¹

Základní doklad, který každý řidič musí získat, je Osvědčení k řízení vozidel ozbrojených sil, ale před tím musí být držitelem odpovídajícího řidičského průkazu podle ustanovení zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, ve znění pozdějších předpisů.

Příprava řidičů k získávání jednotlivých skupin osvědčení k řízení se uskutečňuje formou základní odborné přípravy nebo zdokonalovací odborné přípravy v autoškolách provozovaných Ministerstvem obrany nebo ve vojenských výcvikových zařízeních. Kombinaci více skupin osvědčení k řízení lze získat v rámci sdružené výuky a výcviku.

Výuka a výcvik k získání osvědčení k řízení vozidel ozbrojených sil je zaměřena na právní předpisy a interní normativní akty k používání vozidel, ovládání a údržbu vozidla, teorie řízení a zásady bezpečné jízdy, praktický výcvik v řízení a údržbu vozidla se zaměřením na plnění úkolů ozbrojených sil.

²¹ Interní předpis Vševojsk -7-5, Programy přípravy vojenských řidičů automobilů

Před samotným zahájením praktického výcviku v řízení vozidla ozbrojených sil se musí řidič seznámit s ovládáním, obsluhou a technikou jízdy s vozidlem, na kterém bude provádět výcvik v řízení.²²

Po absolvování přípravy k získání osvědčení k řízení vozidel ozbrojených sil a složení předepsané zkoušky vydá Vojenská policie řidiči osvědčení k řízení s vyznačením příslušné skupiny.²³

4 Přestupky

Nejvýznamnější a nejrozsáhlejší skupinou protiprávního jednání jsou přestupky, které naplňují skutkovou podstatu nějakého přestupku. S nimi se setkáváme každodenně (např. při porušování pravidel silničního provozu).²⁴

Základní rozdíl mezi přestupkem a trestným činem je stupeň společenské nebezpečnosti pro společnost.

Zavinění u trestného činu je úmyslné, pokud nestanoví trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti. Zavinění u přestupku postačí z nedbalosti, pokud nestanoví přestupkový zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění.

4.1 Vývoj správního práva

V našem právním řádu se správní delikty objevily už v období tzv. policejního státu druhé poloviny 18. století. Definičním znakem správního deliktu byla představa státu, resp. panovníka o potřebě aktivní regulativní činnosti státu a jeho orgánů, zejména pak správních, ve všech oblastech života společnosti a potřeby ochrany těchto činností, kterou si měly tyto orgány samy zajišťovat. Samotný pojem správního deliktu byl poprvé vymezen v josefínském Všeobecném trestním zákoníku o zločinech a trestech na ně z roku 1787. Stíhání správních deliktů bylo svěřeno tzv. politické vrchnosti, na rozdíl od kriminálních deliktů, jejichž řešením byly pověřeny soudy. Dále byl v tomto směru učiněn krok v trestním zákoně z roku 1803, který již výslovně

²² ustanovení § 3, § 4 vyhlášky MO č. 612/2006 Sb., o skupinách osvědčení k řízení vozidel ozbrojených sil, ve znění pozdějších předpisů

²³ ustanovení § 37 písm. a) zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů

²⁴ Sládeček V. *Obecné správní právo*. Praha, 2005, s. 158

hovořil o policejních přestupcích, jež měly opět stíhat politické (správní) vrchnosti a tuto úpravu pak v zásadě převzal i trestní zákon z roku 1852.

V závislosti na vývoji politických poměrů docházelo v průběhu dalšího vývoje k přesouvání postihu těchto přestupků ze správních orgánů na soudy a zpět. Trestním řádem z roku 1873 bylo nakonec definitivně stanoveno, že veškeré přestupky obsažené v trestním zákoně náleží do působnosti soudů.

Současně byly vydávány další předpisy, obsahující skutkové podstaty správních přestupků, o nichž měly rozhodovat správní orgány (politické a policejní úřady). Zejména je třeba zmínit cís. nař. č. 96/1854 ř.z., o výkonu opatření a nálezů politických a policejních úřadů, obsahující jak předpisy hmotněprávní, tak i procesní, jímž byla zeměpanským úřadům policejním, resp. okresním politickým úřadům dána trestní pravomoc v případě porušení policejních předpisů proti veřejnému pořádku a správě pod sankcemi peněžitých pokut a vězení.

Z části byly přestupky konstruovány jako nedbalostní delikty, u některých z nich se však zavinění nepožadovalo a vycházelo se z objektivní odpovědnosti. Jednalo se často o blanketní normy (typickým případem byl odkaz na živnostenský řád).

Dlouhou dobu platila zásada, že subjektem deliktu může být výlučně fyzická osoba, a byla-li uložena povinnost osobě právnické, její porušení stíhalo toho, kdo byl za ni oprávněn jednat. Postupně byla praxe nucena se stále častěji vyrovnávat s růstem počtu i významu právnických osob a od druhé poloviny 30. let došlo k prvním změnám i v právní úpravě. Podle zákona č. 77/1935 Sb., o dopravě motorovými vozidly a zákona č. 131/1936 Sb., o obraně státu, platilo, že nebyla-li splněna povinnost postihující právnickou osobu, bylo možno uložit trest orgánu, který ji zastupoval, s tím, že právnické osoby solidárně ručily za pokuty a náklady řízení. Zmíněný vládní návrh zákona z roku 1937 také mezi jinými počítal s možností postihu právnické osoby.

Dále součástí správního práva trestního tvořilo právo disciplinární, resp. jeho část týkající se úředníků a některých dalších zaměstnanců veřejné správy (např. policistů a četníků) a dále členů profesních komor, studentů vysokých škol apod.

Postupně se vyvíjelo správní disciplinární právo veřejných zaměstnanců a souviselo především s institutem definitivy úředníků, která byla v Rakousku zaváděna od konce 18. století. Z počátku bylo obsaženo v řadě různých právních předpisů, zejména ve dvorských dekretech, v roce 1860 došlo k jeho dílčímu sjednocení a úprava byla dovršena zákonem č. 15/1914 ř.z., jímž byla stanovena tzv. služební pragmatika

státních úředníků. Zvláštní předpisy se týkaly se ostatních státních zaměstnanců, jakož i jiných veřejných zaměstnanců.

Správní disciplinární právo bylo zpočátku chápáno jako druh trestního práva pro úředníky, postupně se však nauka i judikatura přiklonily k tomu, že jeho podstata tkví ve specifickém veřejnoprávním poměru, jakožto zvláštním mocenském poměru, z něhož plyne zvýšená odpovědnost zaměstnance vůči korporaci, zaměstnavateli. Porušení této povinnosti pak bylo správním disciplinárním deliktem v podobě od důtky, přes odnětí služebního postupu až propuštění.

Po únoru 1948 došlo k zásadnímu přelomu, kdy Ústava z roku 1948 stanovila, že soudní moc ve věcech trestních náleží soudům, pokud se podle obecných předpisů neměly projednávat trestní věci v trestním řízení správním.

Kategorie správních disciplinárních deliktů ztratila prakticky po roce 1948 na významu vzhledem k tomu, že zmizel specifický služební poměr veřejných úředníků, který byl nahrazen poměrem pracovně právním, svojí podstatou stejným jakou všech ostatních zaměstnanců. Byl zachován jen u příslušníků tehdejšího Sboru nápravné výchovy a vojáků. Profesní komory a vysoké školy jakožto samosprávné korporace byly zrušeny.

Zákon č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku, vydaný v roce 1961, kladl důraz na výchovný aspekt vyřizování správních deliktů a obsahoval mnohem mírnější sankce, často jen morální povahy. Přestupek zůstal základním správně právním deliktem projednávaným národními výbory.

Během svoji platnosti byl zákon č. 60/1961 Sb., vícekrát novelizován a nahradila jej až stávající úprava zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.²⁵

4.2 Správní delikty

Jedním z druhů právních deliktů je správní delikt. Pojem „správní delikt“ obecně není legálně definován. Jako souborný pojem ho používá nauka správního práva, zahrnující jednotlivé druhy správních deliktů, které se vyskytují v platné právní

²⁵ Mates P. a kolektiv. *Základy správního práva trestního*. Praha, 2002, s. 1-7

úpravě. Správním deliktem se v literatuře zpravidla označuje protiprávní jednání, jehož znaky jsou stanoveny zákonem, za které ukládá správní řád trest stanovený normou správního práva. Ze znaků skutkové podstaty pak vyplývá, že některé správní delikty mohou být spáchány pouze konáním, jiné pouze opomenutím. Tam, kde došlo k protiprávnímu stavu v důsledku události (např. živelní pohromy) nelze uplatňovat odpovědnost, protože znakem deliktu je jednání ve smyslu lidské vůle. Protiprávnost je normativním vyjádřením skutečnosti, že pachatel porušil povinnosti stanovené zákonem na ochranu hodnot, na jejichž vytváření a ochraně je veřejný zájem. Protiprávní jednání je v rozporu se zájmy společnosti, je společensky nebezpečné, škodlivé. Jako správní delikt lze označit jen jednání nedovolené, protiprávní. Jednání, které se svými rysy podobá správnímu deliktu, není protiprávní a není tedy ani deliktem se označuje jako okolnost vylučující protiprávnost a právní nauka mezi ně obecně řadí krajní nouzi, nutnou obranu, oprávněné použití zbraně, svolení poškozeného a přivolení, výkon práv a povinností (plnění zákonné povinnosti, rozkazu, příkazu výkonu práva, výkon povolání). Trestnost je skutečnost, kdy spácháním deliktu spojuje zákon hrozbou trestem.

Pojmovým znakem správního deliktu je odpovědná osoba (podle druhu správního deliktu) fyzická nebo právnická, je-li deliktně způsobilá. Deliktní způsobilost fyzické osoby je vázána na dosažení určité rozumové a volní vyspělosti odpovídající zpravidla určitému věku a na zachování schopnosti ovládnout své jednání a schopnosti posoudit jeho následky, přičemž obě hlediska musí být splněna současně v době spáchání deliktu.

U správních deliktů fyzických osob je jedním z důležitých pojmových znaků zavinění. Dělí se na dva druhy a to zavinění úmyslné a z nedbalosti. Že jde o správní delikt, nevyplývá ještě z faktu, že byla porušena právní povinnost, ale až tím, že takové jednání je za správní delikt výslovně zákonem označeno.

Dnešní systém správních deliktů je značně nepřehledný a komplikovaný a je velmi obtížné provést takové členění správních deliktů, které by vycházelo z určité teoretické koncepce a zároveň odráželo platnou právní úpravu. Z hlediska členění správních deliktů jediným nepochybným druhem správního deliktu je přestupek.

Systém správních deliktů rozlišuje :

1. přestupky,
2. správní disciplinární delikty,
3. tzv. správní pořádkové delikty,
4. jiné správní delikty, zejména
 - jiné správní delikty fyzických osob,
 - správní delikty právnických osob,
 - správní delikty právnických osob a tzv. fyzických podnikajících osob (označované též jako správní delikty „podnikatelů“).²⁶

4.3 Působnost přestupkového zákona

Odpovědnost za přestupek se posuzuje podle zákona účinného v době spáchání přestupku. Podle pozdějšího zákona jen tehdy, je-li pro pachatele příznivější. Pachateli lze uložit pouze takový druh sankce, který dovoluje uložit zákon účinný v době, kdy se o přestupku rozhoduje. O ochranném opatření se rozhodne podle zákona účinného v době, kdy se o ochranném opatření rozhoduje. Podle přestupkového zákona se posuzuje přestupek , který byl spáchán na území ČR. Je možné dle přestupkového zákona posuzovat též přestupky, které spáchal občan ČR v cizině. Toto přesně upravuje § 8 odst. 2 přestupkového zákona.²⁷ Toto vymezení přestupkového zákona se týká např. osoby požívající výsad a imunit atd. To upravuje ustanovení § 9 a § 10 výše citovaného zákona.

4.4 Pojem a znaky přestupku

V ustanovení zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů je v § 2 odst. 1 přestupek definován jako „zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin“. Přestupek je přesně definovaný zákonem i s jeho materiálním znakem a formálními znaky, které musí být naplněny současně. Znamená

²⁶ Hendrych D. a kolektiv. *Správní právo*. Praha, 2006, s. 417-424

²⁷ zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

to tedy, pokud jednání má formální znaky přestupku, ale chybí mu materiální znak, to znamená neohrožuje nebo neporušuje zájem společnosti není přestupkem. To platí i naopak.²⁸

Materiálním znakem (tzn. škodlivost či společenská nebezpečnost) je takové jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti. Stupeň společenské nebezpečnosti, stupeň porušení nebo ohrožení tohoto zájmu, je významný pro odlišení přestupků a trestných činů.

Formálními znaky přestupku jsou obecné zákonné znaky, společné pro všechny přestupky (věk a přičetnost pachatele) a dále typové znaky (objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka), což jsou znaky skutkové podstaty přestupku charakterizující a odlišující jednotlivé konkrétní přestupky. Jednání, které naplňuje obecné znaky i znaky skutkové podstaty uvedené v zákoně je přestupkem.²⁹

Přestupky jsou spáchány konáním, některé jiné pouze opomenutím. Některé přestupky, kde forma jednání není konkretizována a jsou charakterizovány určitým následkem, to znamená například doprava nebezpečných věcí, se vykládají podle pravidla §4 odst. 3, podle kterého je opomenutí jednáním, jestliže pachatel podle okolností a vlastních poměrů byl povinen konat. Musí být povinnost právní postihující pachatele osobně.

Provedení přestupku může být jak v krátkém období, tak i delší dobu. Důležité u přestupku je i věk pachatele v době páčání přestupku překročil hranici 15 nebo 18 let, je z hlediska časové působnosti přestupkového zákona důležité, jestli tento v době páčání přestupku mohl být změněn k čemuž se vztahuje také lhůta promlčení pro projednání přestupku.

Přestupky, které trvají delší dobu, jsou hromadné a trvající. Přestupek, který pachatel vyvolává protiprávní stav a ten pak udržuje, se nazývá trvajícím přestupek. Základním znakem je, že se postihuje udržování protiprávního stavu. Posuzuje se proto jako jediné jednání, které trvá, pokud je protiprávní stav udržován.

Přestupek, kdy k odpovědnosti nestačí jeden akt, ale je jich víc se nazývá hromadným. Vyznačuje se tím, nepojmovým znakem je více aktů, které mají společný záměr. Akty musí být přímo vyjádřeny jako skutkové znaky podstaty přestupku. Hromadný přestupek se posuzuje jako jediné jednání a je ukončeno provedením posledního aktu.

²⁸ Červený Z., Šlauf V. *Přestupkové právo, Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů*. Praha, 2006, s. 12-13

²⁹ Hendrych D. a kolektiv, *Správní právo*. Praha, 2006, s. 424-425

Jednání, které ukončuje jak trvající nebo hromadný přestupek od dalšího, je zahájení řízení o přestupku. Jestliže obviněný dále pokračuje, bere se toto jednání po zahájení přestupku jako nový přestupek.

Zaviněné jednání přestupku je obligatorním a obecným znakem přestupku a je nezbytnou podmínkou pro naplnění skutkové podstaty přestupku. Zavinění je psychický vztah pachatele, které tvoří přestupek. Musí mít všechny znaky vyjádřené ve skutkové podstatě. Rozdíl mezi zaviněním a vinou rozlišuje zákon. Rozhodnutí, kdy se vyslovuje vina, neznamená to, že jednání obviněného z přestupku bylo zaviněné, ale i to, že byli naplněny všechny podmínky pro jeho odpovědnost za přestupek.³⁰

4.5 Skutková podstata přestupku

K tomu, aby mohlo být jednání nějakého subjektu rozhodnutím správního úřadu kvalifikováno jako přestupek, musí být naplněny předpoklady objektivního i subjektivního charakteru. Jedná se o naplnění skutkové podstaty přestupku, která vytváří určitý souhrn typových znaků přestupku určitého druhu – objekt, objektivní stránka, subjekt a subjektivní stránka.³¹

4.5.1 Objekt přestupku

Společenské vztahy (zájmy, hodnoty), které jsou chráněny zákonem a vůči nimž směřuje pachatelovo jednání jsou objektem přestupku. Zákon o přestupcích a další zákony chrání pouze některé objekty, další jsou chráněny jinými správně právními předpisy a trestním zákonem. Pokud by byl objekt chráněn jak zákonem o přestupcích, tak například trestním zákonem, došlo by ke konkurenci. Pak zde platí principy speciality a subsidiarity. Podle stupně obecnosti bývá objekt rozdělován do třech stupňů:

- obecný
- druhový
- individuální

³⁰ Červený Z., Šlauf V. *Přestupkové právo, Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů*. Praha, 2006, s. 13-14

³¹ Sládeček V., *Obecné správní právo*. Praha, 2005, s. 159

Obecný objekt nebo také rodový, je souhrn znaků chráněných zákonem o přestupcích a dalšími zákony obsahujícími skutkové podstaty přestupků. Obecným objektem přestupků, jako jednoho z druhů správních deliktů je prvořadě zájem na náležitém výkonu veřejné správy. Dále je přestupkovým právem chráněno v určitém rozsahu také vlastnictví fyzických i právnických osob, osobnostní práva člověka a jiné vztahy, které s výkonem státní správy nesouvisují.

Druhový objekt je charakterizován jako seskupení společných druhových rysů určité skupiny přestupků, někdy bývá označován jako objekt skupinový a tvoří skupinu příbuzných chráněných zájmů, které patří do jedné oblasti. V trestním zákoně jsou takto příbuzné činy soustředěny v jedné hlavě nebo oddílu zvláštní části. V platném zákoně o přestupcích je tato diferenciací provedena pouze označením jednotlivých druhů přestupků v jeho zvláštní části, která je podle nich systematicky rozčleněna.

Individuální objekt představuje konkrétní zájem, k jehož ochraně jsou určena příslušná ustanovení přestupkového práva a musí jej mít každá jednotlivá skutková podstata (například § 44 odst. 1 zák. č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů) apod.

Přesné určení individuálního objektu je nejen jednou z podmínek přesné právní kvalifikace přestupku, ale slouží i k určení stupně společenské nebezpečnosti a také pro jejich odlišení od jiných deliktů.

Přestupky mohou mít i více objektů a u některých dochází ke splývání druhového a individuálního objektu.

Od objektu přestupku je nutné odlišit hmotný předmět útoku, to je konkrétní předmět, proti němuž útok směřuje. Hmotný předmět útoku přispívá k individualizaci a konkretizaci přestupku a jeho porušení je označováno jako účinek přestupku. V přestupkovém právu se hmotný předmět útoku vyskytuje méně často, zejména v porovnání s trestnými činy, což je dáno povahou objektů, které jsou zde chráněny. Hmotný předmět útoku je jen fakultativním znakem skutkové podstaty.

4.5.2 Objektivní stránka přestupku

Objektivní stránka přestupků je definována jednáním, následkem a příčinným vztahem mezi nimi, kdy fakultativní znaky objektivní stránky jsou především místo a čas jednání.

Jednání je jako projev lidské vůle ve vnějším světě a má tedy svoji vnitřní složku (volní), která řídí pohyb a složku vnější (projev vůle). Jestliže by některá z těchto složek chyběla, nešlo by o jednání ve smyslu přestupkového práva.

Jednání je projev lidské vůle a může spočívat v činnosti (konání) nebo relevantní nečinnosti. V ustanovení § 4 odst. 3 zákon o přestupcích stanoví, že jednáním se rozumí i opomenutí takového konání, k němuž byl pachatel podle okolností a svých poměrů povinen. Povinnost se musí týkat pachatele přestupku a plynout může ze zákona, jiného obecně závazného právního předpisu, ale i z konkrétního správního aktu. Ve formulaci některých skutkových podstat bývá způsob jednání výslovně uveden, jinde je jednání vymezeno obecnější dikcí. Jsou i přestupky, kde je určen následek, aniž by bylo blíže určeno, jak má být přestupek způsoben.

Některé přestupky lze spáchat pouze jednáním, jiné je možno naopak spáchat jen opomenutím, další pak oběma formami.

Následkem je pak porušení či ohrožení hodnot, které jsou objektem přestupku. Třebaže nebývá ve skutkové podstatě následek zpravidla výslovně vyjádřen, je obligatorním znakem charakterizujícím objektivní stránku přestupku. V přestupkovém právu vzniká již tím, že došlo k protiprávnímu jednání, kterým byla porušena právní povinnost, čímž byl porušen zájem společnosti, který měl být jejím splněním zajištěn. Zda následek spočívá v porušení nebo pouze v ohrožení objektu, chráněných hodnot nebo zájmů, dělí se na přestupky poruchové a ohrožovací. Rozsah a kvalita následku jsou významné pro stanovení druhu sankce a aby osoba mohla být uznána vinou přestupkem, musí mezi jejím jednáním a následkem existovat příčinný vztah. Příčinou je chápán jakýkoli jev, bez něhož by jiný jev, následek nebo stav nenastal, či nenastal určitým způsobem. Pro potřeby přestupkového zákona je toto pojetí příliš široké a proto se postupuje podle zásady tak zvané umělé izolace, kdy se zjišťuje jen zda příčinou následku popsaného ve skutkové podstatě bylo jednání pachatele popsané ve skutkové podstatě.

Je uplatňována i zásada tzv. gradace příčinné souvislosti, kdy jde o postup při zkoumání příčinného vztahu zjišťující, které příčiny měly skutečný význam pro vznik právně relevantního následku. Zjišťování příčinné souvislosti je značně obtížnou záležitostí, vyžadující odborné znalosti a pokud nebude zjištěna příčinná souvislost, nelze vůči osobě uplatňovat odpovědnost za přešupek, například u přešupků proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu při zapůjčení vozidla jiné osobě. Fakultativními znaky objektivní stránky jsou místo a čas a tyto charakterizují jen některé skutkové podstaty.

4.5.3 Subjekt přešupku

Osoba, která svým jednáním naplnila všechny znaky přešupku je pachatelem přešupku. Může jím být podle českého právního řádu výlučně osoba fyzická. Podle ustanovení § 6 přešupkového zákona za porušení povinnosti uložené právnické osobě, které má znaky přešupku, odpovídá ten, kdo za ni jednal (měl jednat), a jde-li i jednání na příkaz, ten, kdo k takovému jednání příkaz dal.

Delikt ní způsobilost je v zákoně o přešupcích vázána na dvě základní podmínky a to je věk a přičetnost.

Podle přešupkového zákona § 5 odst. 1 není za přešupek zodpovědný ten, který v době jeho spáchání nedovršil 15. roku věku, kdy se den 15. narozenin nepočítá a odpovědnost tedy může vzniknout nejdříve dnem následujícím. Zákonodárce vycházel z toho, že fyzická osoba s uvedeným věkem dosahuje potřebné rozumové a volní vspělosti, aby mohla posoudit následky svého jednání a ovládat jej. Hranice 15. roku věku je důležitá nejen s ohledem vzniku odpovědnosti za přešupek, ale i s ohledem na pokračování v přešupku a přešupků trvajících. Odpovědnost může být uplatňována tedy jen za období po dovršení 15. roku věku. Podle ustanovení § 19 odst. 1 přešupkového zákona mají zvláštní postavení tak zvaní mladiství. To jsou osoby, které dovršily patnáctý a nepřekročily osmnáctý rok věku. Přešupkem je pouze takový čin spáchaný mladistvým, jehož stupeň nebezpečnosti je menší než malý, což plyne z díkce § 2 přešupkového zákona a § 75 trestního zákona. Při posuzování přešupků mladistvých se přihlíží ke zvláštní péči, kterou společnost mládeži věnuje, kdy se má ve zvýšené míře dbát na výchovnou roli projednávání přešupků, zejména podle § 11 odst. 3 přešupkového zákona, kdy je možno upustit od uložení sankce

v rozhodnutí o přestupku, pokud k nápravě pachatele postačí samotné projednání přestupku.

Příčetnost je druhou základní podmínkou deliktní způsobilosti. Pojem příčetnosti přestupkové právo přímo nedefinuje, ale obsahuje negativní vymezení, tj. výčet důvodů, které ji vylučují. Přestupkový zákon v ustanovení § 5 odst. 2 vymezuje, že za přestupek není odpovědný ten, kdo pro duševní poruchu v době spáchání přestupku nemohl rozeznat, že jde o porušení nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem nebo ovládnout svoje jednání. Kritériem nepřičetnosti je duševní porucha, která bývá definována jako různé odchylky prožívání a chování jedince od normy, která může trvat jen krátkou dobu, nebo může být stavem dlouhodobým či trvalým. Nepřičetnost je nedostatek schopnosti rozpoznávací nebo ovládací; stačí nepřítomnost kterékoli z nich a platí, že nedostatek těchto schopností je třeba vždy posuzovat s ohledem k povaze konkrétního přestupku. Nelze vyloučit, že v některých případech bude pachatel schopen rozpoznat, že porušuje nebo ohrožuje chráněný zájem, u jiných nikoli. Nedostatek ovládací nebo rozpoznávací schopnosti musí být vyvolán duševní poruchou. Jestliže by duševní porucha nevyvolala uvedené následky, pak by se nejednalo o nepřičetnost. Je třeba aby duševní porucha při nepřičetnosti existovala v době jednání. Přivedl-li se pachatel do stavu nepřičetnosti, byť i z nedbalosti, požitím alkoholu či jiné návykové látky, nezbavuje se odpovědnosti. Přestupkové právo na rozdíl od práva trestního nepočítá s tak zvanou zmenšenou nepřičetností. Naopak přestupkové právo na rozdíl od trestního práva nezná spolupachatelství ani účastenství a pokud by tedy spáchalo stejný přestupek více osob, bude se jejich odpovědnost posuzovat samostatně. U některých přestupků je kromě obecných podmínek požadováno, aby jejich pachatelé měli určité vlastnosti, postavení či způsobilost a znaky, které je charakterizují tvoří fakultativní znaky skutkové podstaty.

4.5.4 Subjektivní stránka přestupku

Správní právo trestní není jednoznačné a důsledné při přesném vymezení subjektivní stránky deliktů. Podle ustanovení § 2 odst. 1 přestupkového zákona jsou přestupky v tomto ohledu výjimkou, protože k jejich definičním znakům zavinění výslovně náleží.

Platí zásada, že ke vzniku odpovědnosti za přešupek postačí nedbalost, kdežto úmyslné zavinění je třeba jen tam, kde je to výslovně stanoveno přešupkovým zákonem a z toho vychází i formulace skutkových podstat. Vyskytují se přešupky, u nichž zákon úmyslné zavinění nestanoví, ale jejich spáchání z nedbalosti v praxi nepřichází v úvahu. Zákon o přešupcích rozlišuje v § 4 dvě základní formy zavinění, a to nedbalost a úmysl. Každá forma pak rozeznává ještě dvě vedlejší formy, totiž nedbalost vědomou a nevědomou a úmysl přímý a nepřímý.

U přímého úmyslu pachatel přímo chce chráněný zájem poškodit či ohrozit a ví jaký následek způsobí, respektive může způsobit a u nepřímého úmyslu nechce pachatel takový výsledek způsobit, ale pro případ, že nastane, je s tím srozuměn. Jaká nedbalost či úmysl jsou požadovány k naplnění skutkové podstaty není blíže vymezeno ani ve zvláštní části zákona o přešupcích, ani v jiných zákonech, ale má se za to, že u nedbalostních přešupků postačuje nedbalost nevědomá, u úmyslu úmysl nepřímý. Obligatorním znakem subjektivní stránky skutkové podstaty je zavinění. Kromě zavinění se vyskytují i fakultativní znaky, z nichž v přešupkovém právu přichází v úvahu zejména pohnutka a cíl. V přešupkové právu neexistují vývojová stádia, jako jsou v trestním zákoně, přešupkem je tedy pouze dokonáný čin.³²

4.6 Odpovědnost za přešupky

Přešupkový zákon je základním pramenem přešupkového práva. Zákon č.2000/1990 Sb., o přešupcích, ve znění pozdějších právních předpisů, byl vydán v návaznosti na souběžně zpracovávanou novelu trestního zákona. Společensky méně závažná protispolečenská jednání postihovaná do té doby soudy jako trestné činy a přečiny byla převedena mezi skutkové podstaty přešupků. Vedle přešupkového zákona obsahuje normy přešupkového práva značný počet zvláštních zákonů. Tyto zvláštní zákony upravují skutkové podstaty přešupků na jednotlivých věcných úsecích veřejné správy a sankce za ně, popř. obsahují odchýlnou úpravu některých hmotně právních a procesních institutů. Těmito zvláštními zákony jsou např.: zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších předpisů ; zákon č. 344/1992 Sb., o

³² Mates P. a kolektiv, *Základy správního práva trestního*. Praha, 2002, s. 34-41

katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů a další.

Přestupkový zákon podobně jako trestní zákon upravuje okolnosti vylučující protiprávnost, respektive odpovědnost za přestupek, to je krajní nouzi (§2 odst. 2 písm.b), nutnou obranu (§ 2 odst. 2 písm.) a jednání na příkaz (§6), případně další okolnosti.³³

Přestupky nejsou jediným druhem protispolečenských činů, je proto zapotřebí určit jejich vztah k jiným trestným jednáním, k trestným činům a jiným správním deliktům.

Přestupkem může být jen nedovolený či protiprávní čin. Odpovědnost za přestupek nelze, vyvozovat chybí-li znak protiprávnosti, protože dovolený čin, i když se svými znaky podobá přestupku, nenaplnuje skutkovou podstatu a není ani nebezpečný pro společnost.³⁴

Zákon o přestupcích od svého přijetí do současnosti podstoupil řadu změn a doplnění (novel), často souvisejících s upřesňováním skutkových podstat přestupků, respektive stanovování skutkových podstat nových.³⁵

5 Přestupek v dopravě

Laicky řečeno co je dopravní přestupek:

„Dopravní přestupek je přestupek v dopravě spáchaný v přímé souvislosti s provozem na pozemních komunikacích.“³⁶

Definici dopravního přestupku bychom marně hledali v našem platném právním řádu. Často je uváděn jako přestupek proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích anebo také přestupek proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. Kromě přestupků podle § 22 zákona o přestupcích jsou za dopravní přestupky až do 30. června 2006 označovány i přestupky v oblasti ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi podle ustanovení § 30 odst. 1 písm. g)

³³ Sládeček V., *Obecné správní právo*. Praha, 2005, s. 160-161

³⁴ Černý J. *Přestupkové řízení*. Praha, 1995, s. 9

³⁵ Sládeček V. *Obecné správní právo*. Praha, 2005, s. 161

³⁶ Tichý M. *Dopravní přestupky a jiné správní delikty v praxi dopravní policie*. Ostrava, 2007, s. 15

až písm. i) zákona o přestupcích, jestliže ke spáchání dojde v souvislosti se silničním provozem, nejčastěji s řízením vozidla.

Za dopravní přestupek byl považován do 30. června 2006 i přestupek proti občanskému soužití dle § 49 odst. 1 písm. b) zákona o přestupcích, kterého se dopustil ten, kdo z nedbalosti jinému na zdraví ublíží a při tom poruší právní předpis o bezpečnosti a plynulosti silničního provozu.

Dále podle § 42 písm.a) zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích a jeho novelizace č. 80/2006 Sb., lze i tento přiřadit k dopravním přestupkům.

Nakonec bylo ke dni 1. května 2004 zrušeno ustanovení § 23a zákona o přestupcích, které upravovalo porušení povinnosti zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění za škodu způsobenou provozem vozidla, a považovalo se za dopravní přestupek, ale i v novém ustanovení § 16 výše uváděného zákona.

Dobře kvalifikovat přestupek v dopravě je základní předpoklad zákonnosti při rozhodování v přestupkovém řízení. Při špatném stanovení hmotně právního předpisu může dojít ke zrušení nebo změně rozhodnutí o přestupku s využitím mimořádného opravného prostředku v přezkumném řízení. V některých případech nelze ani po shromáždění všech dostupných důkazů jednoznačně určit, jakého porušení právní normy se pachatel přestupku dopustil. Pochybnosti ale mohou být i ze strany kvalifikace skutku.

5.1 Objekt dopravního přestupku

Objektem přestupku v dopravě je bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích, kdy je zájem společnosti na ochraně života, zdraví osob a ochraně majetku. V jednotlivých ustanoveních ve zvláštní části zákona o přestupcích jsou samotné objekty jednotlivých skutků.

5.2 Objektivní stránka dopravního přestupku

Objektivní stránka je nejčastěji v porušení právního předpisu o bezpečnosti a plynulosti silničního provozu a to je zákon o provozu na pozemních komunikacích. Je to jednání v rozporu se jmenovaným zákonem, ale může jít i o opomenutí či jeho nerespektování.

Důležitý znak je následek, který je buď porušení nebo ohrožení, tzn. porušení hodnoty, na kterém má společnost zájem chránit.

5.3 Subjekt dopravního přestupku

Nejčastějším subjektem je řidič motorového vozidla, který je obvykle držitelem řidičského oprávnění, čímž je částečně daná jeho odborná znalost k řízení motorového vozidla a to předpisů upravujících pravidla silničního provozu na pozemních komunikacích. Subjektem ale může být každý trestně odpovědný účastník silničního provozu, a to i chodci, kteří jsou nejvíce ohrožení, zejména děti a starší osoby, kterým hrozí větší riziko. Řidiči jednostopých vozidel, tzv. motorkáři jsou další skupinou, která je více ohrožena z důvodu možného přehlednutí řidiči dvoustopých vozidel.

5.4 Subjektivní stránka dopravního přestupku

Přestupky v dopravě jsou jak úmyslné tak nedbalostní delikty. Nedbalost máme vědomou a nevědomou, ale ve většině případů se bude jednat o vědomou, protože pachatel věděl, že při porušení pravidel silničního provozu způsobil dopravní nehodu i s následky, ale spoléhal na to, že dopravní nehodu nezpůsobí. Zachování určité míry opatrnosti je měřítko nedbalosti.

Často se zapomíná na subjektivní kritérium nedbalosti. V úvahu přichází několik případů. Jedná se o indispozici řidiče, což je únava, nevyspání, stres atd., čímž je bdělost řidiče snížena. Nejznámějším argumentem právních zástupců je mikrospánek, čímž se dokazuje nedostatek subjektivní stránky dopravního přestupku pachatele. Podle nejnovějších studií může být mikrospánek způsoben následkem onemocnění, ne však u zdravých osob, ty jsou schopny poznat blížící se spánek.

U řidičů začátečníků je nejvíce známé přetížení. Je to způsobené nedostatkem praxe a zkušeností. Při dopravní nehodě a hodnocení subjektivní stránky, nelze opomenout délka řidičské praxe, protože tento ukazatel má významný vliv na chování řidiče.

Také u dopravních přestupků je důležitý úmysl, který je v obou formách a je přímý a nepřímý.³⁷

6 Postup Vojenského policisty při šetření přestupku

Na začátku je třeba zmínit, že Vojenská policie nešetří jen přestupky na území ČR, ale i mimo ní a to zejména v zahraničních misích. V zahraničních misích je vždy důležité, na jakém místě došlo k přestupku a zda na tomto místě působí právní norma a zda ji lze přímo aplikovat. To znamená, že je rozdíl, jestliže k události související s provozem vozidla AČR dojde v zahraniční misi na základně nebo v průběhu nějaké operace mimo základnu. Potom se musí zjistit, zda se nevyskytuje cizí prvek. Jestliže se zjistí cizí prvek musí se postupovat v souladu s mezinárodními smlouvami, které jsou vloženy do právního řádu.

Mise jsou pod velením NATO a čeští vojáci působí ve „třech směrech“ – na Balkáně, v Afghánistánu a v Iráku.³⁸

Nejvíce se Vojenská policie setkává s dopravními přestupky dle přestupkového zákona s § 22 přestupky proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu a ustanovení § 30 přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikománii.

Základ při šetření přestupků je postaven na jednotlivých procesních úkonech, které je vojenský policista oprávněn, ale spíše povinen provést. Protože oprávnění a povinnost musí být legální, musí se vycházet z právních norem a to zákona č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii, ve znění pozdějších předpisů a RMO ČR č. 35/2003.

Protože každý dopravní přestupek, který zjistí vojenský policista je svým způsobem typický, vyžaduje vlastní postup a to v předmětu dokazování i v rozsahu dokazování. Předmět dokazování znamená, že skutečnost naplňuje skutkové znaky přestupku a dovoluje jeho zahájení, zastavení, přerušování, odložení atd.

³⁷ Kučerová H. *Dopravní přestupky v praxi*. Praha, 2006, s. 33-35

³⁸ Procházka J. Výcvik v Iráku pokračuje. *Czech Armed Forces today*, 2004, č. 2, s. 8

Rozsah dokazování znamená to, že se musí shromáždit tolik kvalitních informací, které umožní naplnit předmět dokazování.

Cílem dokazování je podat takové informace, které jsou důležité pro rozhodnutí příslušného orgánu. Nejdůležitější vliv na posuzování a rozhodnutí předmětné věci má důkaz, který věc potvrdí nebo vyvrátí. Důkazem je vše co, pomůže k objasnění věci.

Základem je každou informaci, i sebemeně důležitou zdokumentovat, aby tato informace měla hodnotu jak procesní, tak důkazní. Takovým základem je dokument, který vyplňuje VP při zjištění dopravního přestupku, kdy je viník znám a přistižen, je tzv. HSK nebo-li „Hlášení silniční kontroly“ (viz. obrázek č. 1)

Obrázek č. 1: Hlášení silniční kontroly

The image shows a form titled "HLÁŠENÍ SILNIČNÍ KONTROLY". It contains several sections for data entry:

- Číslo Městečka:** Police station number (Městečko) and location (Město).
- Dec:** Date and time.
- Vozidlo:** Vehicle registration number (Vozidlo) and type (Typ).
- Osobní údaje:** Driver's name, date of birth, and license number.
- Výsledk kontroly:** A table with 5 rows and 2 columns for recording violations.

1	Bez nehody
2	Přepuštění se stováním
3	Odhodnocení OPZ
4	Zachráně vozidlo
5	Odhodnocení ojetinového
100	jiné
- Podpis:** Signature fields for the inspector and the driver.
- Pro potřeby VPZ:** A grid for recording violations, divided into sections A and B.

Na HSK se zcela a přesně specifikují osobní údaje, údaje o vozidle, zjištěný přestupek, svědci a hlavně se zde k celému přestupku vyjadřuje viník.

Při objasňování přestupku spáchaného vojáky může vyžadovat vojenský policista orientační dechovou zkoušku, lékařské vyšetření ke zjištění alkoholu nebo jiné návykové látky, odborné vyjádření a výpis z Rejstříku trestů v případě, kdy trestní postih může vést k posouzení trestného činu. Dále může žádat podání

vysvětlení³⁹ dle přestupkového zákona, ale zde musí postupovat podle zákona o Vojenské policii, kdy si musí uvědomit, od jaké osoby, může vojenský policista požadovat vysvětlení. Protokol o podání vysvětlení je dán ustanovením § 11 zákona č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii, ve znění pozdějších předpisů, ustanovením § 12 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů, ustanovením § 58 odst.2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů a ustanovením § 137 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, ji udává jako úřední záznam.

Obsahově a formálně je dokazování upraveno v zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích a zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Účelem dokazování je:

- skutek, který se stal je spatřován jako přestupek
- za jakých pohnutek byl přestupek spáchán
- posouzení nebezpečnosti přestupku
- okolnosti osobních poměrů viníka
- stanovení následků a výše škody
- co vedlo ke spáchání přestupku

V celém procesním stádiu řízení má nezastupitelné místo správně vedená dokumentace, jelikož má svou důkazní hodnotu a vzhledem k některým okolnostem, při kterých skutek vznikl, nemusí být však trvalá.

6.1 Projednávání přestupku v rámci Vojenské policie

Důležité je si uvědomit koho smí Vojenská policie projednávat v jednání, které má znaky přestupku. Jsou to osoby, které podléhají vojenské kázeňské pravomoci, příslušníci bezpečnostních sborů. To znamená, že při zjištění přestupku, kterého se dopustil voják z povolání, bude přestupek odevzdán veliteli útvaru, v souladu s ustanovením § 58 odst.3 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích,

³⁹ ustanovení §20 a §11 zákona č. 124/ 1992 Sb., o Vojenské policii, ve znění pozdějších předpisů

ve znění pozdějších předpisů, kterému kázeňsky podléhá, k projednání přestupku dle zvláštního předpisu.

Přestupku, kterého se dopustí civilní osoba nebo občanský zaměstnanec se podle ustanovení § 58 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, oznámí na příslušný správní orgán.

Vojenská policie má jeden nedostatek při projednávání přestupků oproti Policii ČR, a proto v těchto případech i více administrativní práce. Tento nedostatek spočívá v tom, že nevyužívá dostatečně zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů a to konkrétně ustanovení § 84 odst.1, kdy lze provést blokové řízení. Díky tomu si přiděluje více práce na zajištění důkazu přestupku pro pozdější projednávání přestupků. Při tom u blokového řízení postačí splnit tyto základní podmínky:

- přestupek musí být spolehlivě zajištěn
- nepostačuje jen domluva
- pachatel je ochoten pokutu zaplatit, což znamená, že se k zavinění přestupku přiznává⁴⁰

6.2 Databáze Vojenské policie

Účelem této databáze je usnadnit práci vojenskému policistovi při vyšetřování trestných činů i při šetření různých druhů přestupků. Jejím základem je vedení evidence a statistiky. Každé oddělení VP ji využívá pro své specifické úkoly.

Databáze slouží jako informační a analytická pouze pro účely VP. Tato databáze je automatizovaný informační systém Vojenské policie (IS VP) a slouží k zefektivnění výkonné a řídicí policejní činnosti VP. Vlastní evidence VP obsahuje toto:

- případy trestné činnosti, přestupků, dopravních nehod a jiných událostí šetřených VP
- úmrtí příslušníků MO
- ztrátu zbraní střeliva a výbušnin
- vojenské útvary
- vojenské poznávací značky (VPZ)
- SPZ vydané VP

⁴⁰ Tichý M. *Dopravní přestupky a jiné správní delikty v praxi dopravní policie*. Ostrava, 2007, s. 18

- automobily MO a OTP k nim vydaných
- silniční kontroly
- příslušníky VP
- Osvědčení k řízení bojových vozidel

Za výstupní informace z databáze VP, které slouží pro příslušné orgány jak v resortu MO, tak i MV a Policejního prezidia Policie ČR, kde to vychází ze smlouvy o spolupráci mezi oběma subjekty, dále pak pro ústřední orgány státní odpovídá náčelník VP.⁴¹

6.2.1 Dopravní přestupek v databázi VP

Každý dopravní přestupek, který VP odhalí, se zapisuje do databáze Vojenské policie. Při zpracovávání přestupku se díky databázi provádí lustrace viníka přestupku, zda se už v dřívější době nedopustil nějakého podobného přestupku na jiném teritoriu Velitelství Vojenské policie. Toto zjištění pak může případně sloužit pro přestupkovou komisi při určování výše trestu.

Obrázek č. 2: Databáze VP

Nový záznam - bude vložen: Povolena editace všech položek	
Číslo příkazu:	Čas kontroly: 00.00.0000 00.00 ☐ Zrušeno
Obec kontroly:	☐ Šetří VP
Místo kontroly:	☐ PČR
Výsledek kontroly:	Bez závad
Způsob řešení:	Nemá charakter přestupku
Č.j. přestupku:	
Závady A: Klasifikace:	Závady B:
Vozidlo	
Druh VPZ:	VPZ Autom. <input type="text"/> VPZ
Skupina vozidla:	<input type="text"/>
OTP:	<input type="text"/>
Útvar:	<input type="text"/>
Řidič	
☐ Lustrace	Jméno a příjmení: <input type="text"/> <input type="text"/>
Rodné číslo:	Datum narození: <input type="text"/>
Hodnost a vojenský poměr:	<input type="text"/>
Číslo RP a skupina:	<input type="text"/> Muž ☒ Žena ☐
Obec pobytu:	<input type="text"/>
Ulice a číslo:	<input type="text"/>
Velitel vozů	
Jméno a příjmení:	<input type="text"/> <input type="text"/>
Hodnost a vojenský poměr:	<input type="text"/>

⁴¹ Závazný pokyn NVP č.14 – Směrnice pro informační a analytickou činnost, vedení evidencí a statistik ve Vojenské policii

Databáze přestupku obsahuje položky opravitelné a neopravitelné. Mezi neopravitelné položky patří číslo vojenského policisty, který přestupek řeší a datum, čas spáchání přestupku. Databáze neumožňuje zapsat na jednoho policistu dva přestupky ve stejný čas. Opravitelné položky jsou již základní údaje o přestupku:

- data přestupce (jméno, příjmení, datum narození, bydliště, vojenský poměr, č. OP, č. ŘP a skupiny, druh a RZ nebo VPZ vozidla)
- základní údaje o přestupku (místo, kdo šetří, způsob řešení, Čj. přestupku, klasifikace, kód přestupku, popis přestupku, přijatá opatření, vyjádření řidiče)

7 Projednávání přestupku

Při projednávání přestupku by se měly dodržovat některé základní zásady:

- zásada presumpce nevinou – dokud není osoba pravomocně shledána za přestupek vinou, považuje se za nevinou
- zásada legality – to znamená, že správní orgán je povinen projednat všechny přestupky, o nichž se dozví
- zásada oportunity – projednání jen takových přestupků, které jsou účelné. Vyplývají z toho zvláštnosti ukládání pořádkových sankcí. To znamená, že uložení je právem, ne však povinností.⁴²
- zásada oficiality – přestupek se projednává z úřední povinnosti. Tato zásada má požadavek na co nejrychlejší projednání s respektem na občanská práva⁴³
- zásada teritoriality – podle zákona o přestupcích se posuzují všechny přestupky spáchané na celém území ČR. Přestupky se dotýkají všech občanů na území ČR.⁴⁴
- zásada absorpce – za spáchání více přestupků téhož pachatele se ve společném řízení uloží sankce za přestupek nejvíce postižitelný⁴⁵
- zásada časové působnosti – posuzuje se podle zákona, který byl v době spáchání přestupku platný

⁴² Hendrych D. a kolektiv. *Správní právo*. Praha, 2006, s. 433-435

⁴³ Kučerová H. *Dopravní přestupky v praxi*. Praha, 2006, s. 192

⁴⁴ Mates P. a kolektiv. *Základy správního práva trestního*. Praha, 2002, s. 42-43

⁴⁵ Červený Z., Šlauf V. *Přestupkové právo, Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisících předpisů*. Praha, 2006, s. 30

- zásada koncentrace – váže se k oficialitě. Je nutno předložit důkazy ve fázi řízení, později již nebudou brány v potaz.
- zásada projednávací – projednání všech důkazů
- zásada subsidiarity - jednání, které odráží nebezpečí kde došlo k nebezpečí chráněného zájmu.
- zásada není sankce bez zákona.

7.1 Projednávání přestupků

Po zpracování a zkompletování má přestupek u Vojenské policie na starosti skupina správních činností oddělení dopravně pořádkové. Určí kdo projedná přestupek dle zákona o přestupcích a tam daný spis zašle.

Jedná se o tyto instituce:

- a) obecní úřady obcí s rozšířenou působností – jedná se o výkon přenesené působnosti, to znamená, že výkon státní správy delegované státem formou zákona na orgány základních územních samosprávných celků. Působnost obcí je v zákonech vymezená.⁴⁶
- b) orgány policie ČR
- c) jiné správní orgány⁴⁷

Obecní úřad je orgánem obligatorním každé obce, kde k projednání přestupků je zřízená komise, která je fakultativním orgánem. Žádný orgány (rada obce, zastupitelstvo) již nemají pravomoc přestupky projednávat a nelze ji vynahradit.⁴⁸

Orgány policie ČR podle zákona o přestupcích projednávají přestupky pouze porušením právních předpisů.

⁴⁶ Brůna M., kolektiv autorů. *Veřejná správa v České republice*. Praha, 2005, s. 27

⁴⁷ ustanovení § 52 zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁸ Červený Z., Šlauf V. *Přestupkové právo, Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisících předpisů*. Praha, 2006, s.127

Jiné správní orgány projednají přestupky pokud tak stanoví zákon. Orgány projednávající přestupky jsou např. finanční úřady, okresní veterinární úřady, katastrální orgány atd.⁴⁹

Pro vojáky z povolání to je orgán s kázeňskou pravomocí podle ustanovení zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů.

7.2 Zahájení řízení

Po odeslání přestupku VP příslušnému správnímu orgánu už tento projednává správní orgán z úřední povinnosti.

Zahájení řízení je procesem, kdy se vydává a realizuje správní rozhodnutí. Pravidla správního řízení, kdy se rozhoduje o konkrétních povinnostech a právech, jsou v obecně závazných předpisech a dalších jiných právních pramenech. V ČR se jedná o zákon č. 500/2004 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů. Znamená to, že správní řízení je upraveno správním řádem a speciálními předpisy a v případě, že jsou výslovně vyloučeny, uplatní se obecné právní předpisy.⁵⁰

Podkladem pro zahájení řízení je oznámení. Důležité je upozornit na to, že návrh, který bude podán po lhůtě jednoho roku od spáchání přestupku, nebude již možné přestupek projednat. Základní náležitosti pro zahájení řízení je:

- obviněný z přestupku
- poškozený (pokud jde o projednání náhrady škody)
- uvedení kde, kdy a jakým způsobem se obviněný přestupku dopustil

Jestliže nejsou výše uvedené náležitosti, správní orgán vrátí navrhovateli zpět přestupek k doplnění údajů do stanovené lhůty.⁵¹

Je však i možnost odmítnout požadovaný úkon a to usnesením tehdy, kdy je rozpor s právními předpisy a nebo při ohrožení úkolu dožadované správním orgánem.

7.3 Postoupení věci

Jedna z důležitých věcí během řízení je zda určený správní orgán je příslušný ve věci rozhodnout. Správní orgán je sice povinen před samotným zahájením věci

⁴⁹ Mates P. a kolektiv. *Základy správního práva trestního*. Praha, 2002, s. 56

⁵⁰ Pomahač R. *Průvodce veřejnou správou*. Praha, 1999, s. 117-118

⁵¹ Mates P. a kolektiv. *Základy správního práva trestního*. Praha, 2002, s. 61

zkoumat zda je příslušný k rozhodnutí, ale musí i během celého řízení tuto věc kontrolovat. Jestliže se během řízení zjistí takové skutečnosti, kdy není příslušným orgánem ve věci rozhodnout, musí celou věc postoupit a to v případech:

- kdy se zjistí takové skutečnosti, které už nevedou k přestupku, ale trestnému činu, podléhají-li osoby podezřelé z přestupku do kázeňské pravomoci
- kdy se jedná o projednání skutku, který je jiným správním deliktem
- kdy se jedná o osoby podléhající disciplinárnímu řízení nebo kárnému řízení (soudci, poslanci, senátoři).⁵²

7.4 Sankce za přestupek

Při výměře výše sankce by se mělo vždy přihlížet na závažnost spáchaného přestupku. Znamená to, za jakých podmínek byl přestupek spáchán, následky přestupku, k osobě pachatele. Sankce je vždy následkem přestupku. Každý, kdo se dopustil přestupku, je povinen strpět určitou újmu. Jde o zásadu není trestu bez zákona (nulla poena sine lege). Každá sankce udělená pachateli přestupku by měla přesvědčit o tom, čeho se dopustil a jak závažného přestupku. Obyčejný řidič, který se dopustí prohřešku, si dává po uložení výše sankce pozor , aby se toho už víckrát nedopustil, neplatí to však u všech. Větší problém je ale u řidičů, kteří využívají toho, že buď jsou vysoce postavení anebo bohatí a na ně takové sankce nemají žádný vliv. Přitom jsou to oni, kteří mají drahá auta se silným výkonem motoru a svou bezohlednou jízdou mohou způsobit opravdové neštěstí a to nejen sobě. Na některé z těchto řidičů začal platit takový malý bič a tím je bodový systém, ale i ten má stále své skulinky, jak ho obejít.

Sankce za přestupek je právním následkem a je uložena pachateli na základě zákona. Má-li být sankce efektivní a splnit svůj účel, musí být vytvořen takový systém, aby obsahoval takové druhy a výše sankcí, které odpovídají společenské nebezpečnosti a závažnosti přestupku. Měly by být brány ohledy i na majetkové a jiné výhody pachatele, což jsou mzdové a cenové relace atd.

Podle přestupkového zákona jsou tyto sankce:

- a) napomenutí
- b) pokuta

⁵² Kučerová H. *Dopravní přestupky v praxi*. Praha, 2006, s. 224-225

- c) zákaz činnosti
- d) propadnutí věci.⁵³

ad a) V řízení o dopravních přestupcích nebývá tato sankce často využíván. Dává se většinou starším lidem v důchodu nebo mladistvým, kteří ještě nejsou výdělečně činní. Zohledňuje se sociální postavení.

ad b) Je nejběžnější sankcí za dopravní přestupek. Její výše se určuje podle spáchaného přestupku a jeho závažnosti.

ad c) Tato sankce je jednou z nejvíce citelných, zvláště pro řidiče, kteří potřebují ke své profesi řidičský průkaz. Jestliže pak řidič řídí vozidlo v době zákazu činnosti, je zde podezření trestného činu maření úředního rozhodnutí. Tato sankce se ukládá za přestupky, které jsou uvedeny ve zvláštní části zákona o přestupcích nebo v jiném zákoně. Zákaz činnosti může být uložen od jednoho měsíce až na dva roky.

ad d) Tato sankce se ukládá pachateli, kterému věc náleží a ke spáchání přestupku byla užita, přestupkem získána anebo byla nabyta za věc přestupkem získanou. Propadnout nelze věc, která je k nepoměru k povaze přestupku. Vždy musí být u propadnuté věci posuzována hodnota. Propadnout může i jízdní kolo. Stát se stává poté vlastníkem.⁵⁴

7.5 Bodový systém

Bodový systém od svého počátku, kdy se začal používat má mnoho odpůrců. Hodně se mezi řidiči tvrdí o tzv. dvojím postihu, kdy za jeden přestupek nebo TČ dostane hříšník jak peněžní sankci, tak i body do karty řidiče, které se sčítají. Vše je způsobeno ale malou informovaností o fungování systému. Poslední dobou opět stoupl odpor vůči bodovému systému z důvodu možnosti odmazávání bodů. Toto odmazávání bodů spočívá ve školení bezpečné jízdy. Školení si lze zaplatit v určených školících zařízení a po absolvování se odečte podle mého názoru dost vysoký počet bodů. Proto si myslím, že někteří řidiči se oprávněně bouří proti tomuto odečítání bodů, protože si ho mohou opět dovolit z finančních důvodů jen ti, kterým tento peněžní obnos nebude nikde chybět. Na druhou stranu je ale pravda, že kdo jezdí

⁵³ Hendrych D. a kolektiv. *Správní právo*. Praha, 2006, s. 429-430

⁵⁴ Kučerová H. *Dopravní přestupky v praxi*. Praha, 2006, s. 171-180

bezpečně a nedopouští se každou chvíli nějakého přestupku, tak se bodového systému nemusí bát.

Bodový systém za přestupky proti bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích a trestné činy spáchané řidiči byl do správního řádu zaveden s účinností od 1. července 2006 s novelou zákona o silničním provozu č. 411/2005 Sb. Tato myšlenka se objevila už v devadesátých letech. Důvod proč se o něm začalo hovořit, byla potřeba snížení dopravních nehod v ČR do roku 2010, obsažené v Národní strategii.

Preventivní složka je ta možnost, že každému řidiči hrozí odejmutí řidičského průkazu. Do zákona se však nedostala jedna základní povinnost veřejné správy a to je informovat o aktuálním bodovém stavu řidiče. Jediná informace, kterou řidič od příslušného úřadu obce s rozšířenou působností dostane, je v době, kdy řidič dosáhne dvanácti bodů, což je maximální počet bodů a má odevzdat řidičský průkaz. Proto tento bodový systém ztrácí požadovaný výchovný účinek.

Do bodového hodnocení spadají vybrané skutkové podstaty přestupků proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle ustanovení § 22 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, trestné činy řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění podle ustanovení § 180 písm. d) tr. zákona č. 140/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů, ohrožení pod vlivem návykové látky podle ustanovení § 201 výše jmenovaného zákona a nedbalostní trestný čin podle ustanovení § 224 výše jmenovaného zákona, které náleží do kategorie ublížení na zdraví. Body, které se za spáchané jednání přidělují, jsou taxativně stanovené a nesmí se rozšiřovat. Do bodového hodnocení se započítávají pouze přestupky spáchané po datu 30. června 2006.

Bodový systém je zaveden ve většině evropských zemí.⁵⁵

7.6 Kázeňský přestupek

Ten, kdo se rozhodne stát příslušníkem ozbrojených sil, nyní již jen vojákem z povolání, musí si uvědomit, že mu vzniknou i určité povinnosti. Tyto povinnosti se na něj vztahují i při řízení soukromých vozidel, i když jsou v civilním sektoru.

⁵⁵ Kučerová H. *Zákon o silničním provozu s komentářem a judikaturou a předpisy souvisejícími*. Praha, 2008, s. 400-404

Jedná se o povinnosti, kdy je každý voják povinen řídit se zákonem č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 220/1999 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze a zákonem č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Další povinnosti jsou uvedeny rezortními předpisy (Zákl-1 Základní řád ozbrojených sil České republiky), rozkazy ministra obrany ČR a nařízení NGŠ AČR. Všechny výše jmenovanými předpisy jsou povinni se řídit a dodržovat je.

Vojáci z povolání jsou státními zaměstnanci a jsou fyzickými osobami, kteří splňují zákonné předpoklady, absolvovaly přípravu na službu, byly povolány do služby a složily předepsaný služební slib. Jejich služební vztahy se řídí zvláštními předpisy o služebním poměru.⁵⁶

Podle výše jmenovaných zákonů a předpisů se řídí i VP. V případech, kdy VP zjistí dopravní přestupek vojáka z povolání, kterém může řídit i ve svém volnu civilní vozidlo, tak se dopustil kázeňského přestupku a spis se odesílá příslušnému veliteli, který má kázeňskou pravomoc.

Kázeňský přestupek vojáka je zaviněné jednání, které je v rozporu s právními předpisy nebo není-li trestné podle trestního zákona. Kázeňský přestupek je také jednání vojáka označené za přestupek podle zvláštního právního předpisu.⁵⁷ Orgány s kázeňskou pravomocí takový přestupek projednají a uloží za něj sankce a ochranné opatření podle zvláštních předpisů, což u přestupků v dopravě je již dříve zmiňovaný zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

7.6.1 Kázeňská pravomoc

Kázeňská pravomoc je právo, ve vojenských řádech ho má služební orgán a nadřízení, který uděluje kázeňské odměny a tresty. K tomuto rozhodování se mohou zřizovat kázeňské komise, které jsou jako poradní orgán. Ve vojenském řádu upravuje podrobně vojenskou kázeňskou pravomoc prezident, který je vrchním velitelem ozbrojených sil.⁵⁸

⁵⁶ Hendrych D. a kolektiv. *Správní právo*. Praha, 2006, s. 484

⁵⁷ Polián M. *Organizace a činnost veřejné správy*. Praha, 2001, s. 80

⁵⁸ ustanovení § 50 zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů

Ukládat kázeňské tresty vojákům z povolání a vojákům v záloze povolaným na vojenské cvičení má prezident republiky, ministr obrany ČR a dále pak velitelé, náčelníci, ředitelé a jiní vedoucí zaměstnanci organizačních celků MO a součástí ozbrojených sil na všech úrovních, jejich zástupci a i náčelníci štábů.⁵⁹

Velitel útvaru má před udělením kázeňského trestu možnost konzultace s právním poradcem útvaru. Ten je přímo podřízen veliteli útvaru a zabezpečuje, aby kázeňský trest byl platným s právním řádem.⁶⁰

7.6.2 Uložení kázeňského trestu

Před uložením kázeňského trestu se vojákovi musí umožnit vyjádření k danému přestupku a hájit se. Orgány s kázeňskou pravomocí mohou vyslechnout též toho, který dal podnět ke kázeňskému přestupku. Při rozhodování o uložení trestu se přihlíží i k následkům, ke kterým došlo tímto protiprávním jednáním a k dosavadnímu plnění služebních úkolů.

Za kázeňský přestupek se ukládají tyto sankce:

- a) napomenutí
- b) písemná důtka
- c) výstraha pro neodpovědný výkon služby (což se netýká námi řešenými přestupky v dopravě)
- d) snížení platu až o 15 % až na dobu šesti měsíců⁶¹

Proti kázeňskému trestu se dá podat odvolání do patnácti dnů ode dne doručení. Do této doby se nezapočítávají dny, kdy je voják na nepřetržitém vojenském výcviku.⁵⁹

⁵⁹ Odborný předpis AČR. Zákl – 1, Základní řád ozbrojených sil

⁶⁰ Odborný předpis AČR. Vševojsk-1-1, Povinnosti funkcionářů útvarů a jednotek pozemního vojska

⁶¹ ustanovení § 54 a § 53 zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů

8 Rozhodnutí

Výsledkem celého přestupkového řízení je rozhodnutí. Na rozhodnutí jsou kladeny přísné požadavky. Z důvodu právní jistoty a v důvěru k orgánům veřejné moci musí splňovat náležitosti správního aktu aplikace práva. Úřední výrok nesmí být v rozporu s právním řádem a musí ho vydat kompetentní orgán, který vycházel ze skutečného skutkového stavu.⁶²

Pojem rozhodnutí není definovaný v obecné právní normě. Lze ho ale odvodit z jednotlivých ustanoveních správního řádu a zjistit, že se jedná o individuální správní akt. Ve stanovených případech, které jsou dány zákonem, se rozhoduje o procesních otázkách.

Novým správním aktem ve správním řízení je usnesení. Základem je soudní řízení. Usnesení má pro procesní akt více zdůraznit formu procesní správního aktu naproti rozhodnutí. Proti usnesení lze jako stejně proti rozhodnutí podat odvolání, které ze zákona nemá odkladný účinek.⁶³

Rozhodnutí má ústní a potom písemnou formu. Rozhodnutí ústní formou se ukončuje ústní projednání. V některých případech se po ústním řízení oznámí, že nebylo rozhodnuto hned, ale rozhodnutí bude písemně posláno na adresu trvalého bydliště. Avšak nejlepší výchovný účinek má rozhodnutí, které se vyhlásí ihned po ústním projednání. Jestliže, se účastník vzdá písemné formy rozhodnutí, rozhodnutí se oznámí rozhodnutím doručením veřejnou vyhláškou. Písemné rozhodnutí je hlavní a zásadní formou rozhodnutí a doručuje se do vlastních rukou účastníkovi. Obsahuje tyto náležitosti:

- a) výrok
- b) odůvodnění
- c) poučení⁶⁴

ad a) Výrok řeší projednávanou věc. Zakládá, mění nebo ruší práva povinnosti osob. Při uložení povinnosti je i doba ke splnění. Výrok dále obsahuje právní ustanovení, která byla použita. Vyplývají z něho právní účinky rozhodnutí a jen výrok nabývá právní moci a vykonatelnosti.

⁶² Pomahač R. *Průvodce veřejnou správou*. Praha, 1999, s. 108-109

⁶³ Kučerová H. *Dopravní přestupky v praxi*. Praha, 2006, s. 251

⁶⁴ Černý J. *Přestupkové řízení*. Praha, 1995, s. 52-53

ad b) Odůvodnění musí být přesvědčivé. Uvádějí se zde důvody, které vedly k rozhodnutí a z jakých podkladů se vycházelo. Dále jsou zde námitky a návrhy účastníků a jak se s nimi vypořádalo a to i s podklady pro rozhodnutí.

ad c) Poučení obsahuje, zda je možné proti rozhodnutí podat řádný opravný prostředek v jaké lhůtě se dá učinit, kdy začíná běžet lhůta a jaký správní orgán rozhoduje, o opravném prostředku. Jestliže odvolání už nemá odkladná účinek, výslovně se to zde musí uvést.⁶⁵

Rozhodnutí musím mít i základní náležitosti, což jsou podpis oprávněné osoby orgánu, který rozhodl (jméno s funkcí) a kulatým razítkem.⁶⁴

⁶⁵ Hendrych D. a kolektiv. *Správní právo*. Praha, 2006, s. 372-373

Závěr

V této bakalářské práci jsem chtěl ukázat část práce Vojenské policie, která patří k nejmladším složkám Armády ČR a je širokou veřejností a to nejen civilní chápána jako složka represivní. Její hlavní činnost se snaží být orientována především do oblasti promyšlené prevence a tím i vyvrátit některé nepravdy, které kolují mezi lidmi.

V dnešní době, kdy provoz na našich komunikacích se víc a víc rozrůstá a tím se stává pro některé řidiče čím dál složitější jak, na jejich schopnosti tak na připravenost. Proto si myslím, že tato složka se svou činností je neodmyslitelným pomocníkem pro společnost, ať už si to každý uvědomuje nebo ne. Nicméně někteří si to stále neuvědomují a snaží se dělat vše proto, aby její působnost byla omezena a tím i práce každého příslušníka komplikovanější. Při tom je snahou VP vymítit ze silnic ty řidiče, kteří svou bezohlednou jízdou způsobují vážné dopravní nehody s trvalými následky pro každého účastníka.

Již samotná nedokonalá legislativa je jedním z problémů, který komplikuje činnost příslušníků VP. Proto jsem zvolil téma řešení přestupků v dopravě, které je jedním z nejvíce diskutovaných témat v dnešní době. Chtěl jsem ukázat, jakou legislativní spleť se musí vojenský policista proplést, aby při šetření naplnil všechny potřebné znaky přestupku.

Bohužel vojenský policista musí z důvodu zákony omezených svých pravomocí šetřit a zadokumentovat složitě každý přestupek, na rozdíl od policistů PČR, kteří mohou některé přestupky vyřešit na přímo na místě a to blokovou pokutou. Kdyby tato možnost řešení přestupků byla zákonem umožněna i VP, odpadla by částečně administrativní činnost, a měla by i větší účinnost na samotného viníka. Samozřejmě, že je to jen jedna z mála změn, které by pomohly. Rozšířením pravomocí by se zlepšila nejen součinnost s PČR při společných dopravních hlídkách, ale usnadnila by se i práce i velitelům s kázeňskou pravomocí nebo ostatním orgánům s touto pravomocí. Odpadlo by jim projednávání přestupků, které lze řešit na místě.

Tak jak se rozvíjí lidská společnost a s ní i zákony, myslím si, že i Vojenské policii k plnění svých úkolů by prospěly legislativní změny a to nejenom v zákonech, ale i v normativních aktech. Zjednodušila by se její už tak složitá práce, zvýšila by se její prestiž ve společnosti a tím by mohly zmizet i některé mýty, které kolem ní stále panují. Tyto změny by pak mohly vést k vyšší účinnosti a to nejen při šetření přestupků v dopravě, ale i dalších nezákonných jednání, které řeší Vojenská policie.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literární zdroje

1. BRÚNA, M. a kol. *Veřejná správa v České republice*. 2. vyd. Praha: MV ČR, 2005. 120 s. ISBN 80-239-4709-5.
2. ČERNÝ, J. *Přestupkové řízení*. 2. vyd. Praha: Linde, a.s., 1995. 360 s. ISBN 80-85647-49-4.
3. ČERVENÝ, Z., ŠLAUF, V. *Přestupkové právo. Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předmětů*. 13. vyd. Praha: Linde, a.s., 2006. 488 s. ISBN 80-7201-596-6.
4. DOLEJŠÍ, L. a kol. *Vojenská policie*. Praha: AVIS, 2007. 96 s. ISBN 80-7278-428-8.
5. HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo. Obecná část*. 6. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006. 861 s. ISBN 80-7179-442-2.
6. HENDRYCH, D. *Správní věda – Teorie veřejné správy*. 2. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2007. 212 s. ISBN 978-80-7357-248-8.
7. KUČEROVA, H. *Dopravní přestupky v praxi*. 2. vyd. Praha: Linde, a.s., 2006. 432 s. ISBN 80-7201-613-X.
8. KUČEROVÁ, H. *Zákon o silničním provozu s komentářem a judikaturou a předpisy související*. 1. vyd. Praha: Leges, 2008. 512 s. ISBN 978-80-87212-03-5.
9. MAREK, V., Čeští empíci: *Naše vojsko*. č. 2/2005. FINIDR, 2005, 55 s. ISSN 0027-8211.
10. MATES, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2002. 160 s. ISBN 80-7179-789-8.
11. POLIÁN, M. *Organizace a činnost veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Prospektum, s.r.o., 2001, 432 s. ISBN 80-7175-098-0.
12. POMAHÁČ, R. *Průvodce veřejnou správou*. 1. vyd. Praha: TIRA, 1999, 249 s. ISBN 80-85866-42-0.
13. PROCHÁZKA, J. *Výcvik v Iráku pokračuje: Czech armed forces today*. č. 2/2004. AVIS, 2004, 42 s. ISSN 1212-97-55.
14. ROUŠAR, J. *Česká republika a její profesionální armáda*. Praha: AVIS, 2006. 160 s. ISBN 80-7278-331-9.
15. SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. Praha: ASPI, a.s., 2005. 380 s. ISBN 80-7357-060-2.

16. TICHÝ, M. *Dopravní přestupky a jiné správní delikty v praxi dopravní policie*.
Ostrava: 2007. 101 s. ISBN – neuvedeno.

Právní předpisy

1. Zákon č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii, ve znění pozdějších předpisů
2. Zákon č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, ve znění pozdějších předpisů
3. Zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel, ve znění pozdějších předpisů
4. Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách, ve znění pozdějších předpisů
5. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
6. Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů
7. Zákon č. 283/1991 Sb., o policii, ve znění pozdějších předpisů
8. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
9. Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů
10. Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů
11. Vyhláška MDaS č. 156/2008 Sb., o zdokonalování odborné způsobilosti řidičů a o změně vyhlášky č. 167/2002 Sb., kterou se provádí zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů ve znění zákona č. 478/2001 Sb.
12. Vyhláška MO č. 612/2006 Sb., o skupinách osvědčení k řízení vozidel ozbrojených sil, podmínkách k jejich získání a o odborné způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů
13. Rozkaz MO č. 35/2003, organizační struktura a působnost Vojenské policie
14. Rozkaz PP č. 73/1995, o spolupráci a vzájemných vztazích mezi Vojenskou policií a Policií ČR
15. Závazný pokyn NVP č. 14 - pro informační a analytickou činnost, vedení evidencí a statistik ve Vojenské policii
16. Prozatímní směrnice pro činnost dopravní a pořádkové služby Vojenské policie
17. Interní akt AČR Zákl-1, Základní řád ozbrojených sil České republiky
18. Interní akt AČR Vševojsk-1-1, Povinnosti funkcionářů a jednotek pozemního vojska
19. Interní akt AČR Vševojsk -7-5, Programy přípravy vojenských řidičů automobilů

Elektronické zdroje

1. *Ministerstvo obrany ČR* [online]. 2006, poslední revize 2008 [cit. 20. ledna 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.army.cz/scripts/detail.php?id=6223>>

SEZNAM ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
Čj.	Číslo jednací
ČR	Česká republika
HSK	Hlášení silniční kontroly
IS VP	Informační systém Vojenské policie
MO	Ministerstvo obrany
MV	Ministerstvo vnitra
NATO	Severoatlantická aliance
NGŠ	Náčelník Generálního štábu
NVP	Náčelník Vojenské policie
OdDPSI	Oddělení dopravně pořádkové služby
OP	Občanský průkaz
OTP	Osvědčení technického průkazu
PČR	Policie České republiky
PP	Policejní prezident
RMO	Rozkaz ministra obrany
ŘP	Řidičský průkaz
Sb.	Sbírka zákonů
SPZ	Státní poznávací značka
VelVP	Velitelství Vojenské policie
VP	Vojenská policie
VPZ	Vojenská poznávací značka

ABSTRAKT

MAREŠ, O. *Řešení přestupků v dopravě Vojenskou policií : bakalářská práce.* České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2009. 59 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Ing. Daniel Prouza, Ph.D.

Klíčová slova: Vojenská policie, Armáda České republiky, správní delikt, přestupek v dopravě, kázeňský přestupek, právo, šetření, proces, sankce, správní řízení.

Práce představuje činnost jedné z nejmladší složky AČR a tím je Vojenská policie. Zabývám se jejím specifickým postavením a úkoly, které plní nejen v armádě. Zaměřil jsem se na část činnosti Oddělení dopravné pořádkové služby, jejíž činnost je částečně známa i v civilním prostředí. Chci ukázat jaké znalosti musí Vojenský policista znát, aby při zjištění přestupku provedl správné úkony při jeho šetření, až k postoupení správnímu orgánu. Správní orgán rozhodne o sankci viníka za jeho prokázaný přestupek. Hlavním úkolem není jen šetření přestupků v dopravě, ale i předcházení tomuto jednání a to prevencí. Tato prevence je zaměřena na výcvik řidičů ozbrojených sil, jak teoreticky tak i prakticky.

ABSTRACT

MAREŠ, O. *Military Police Traffic Offence Investigation: Bachelor labour*.
České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2009. 59 s.
The Bachelor Labour Supervisor: JUDr. Ing. Daniel Prouza, Ph.D.

Key words: Military Police, Czech Republic Armed Forces, Tort, Prevention, Traffic Offence, Discipline offence, Law, Investigation, Proces, Sanction, Administrative Procedure.

The Bachelor Labour introduces Military Police and its function. Military Police is one of the youngest Czech Armed Forces elements. I am concerned with its specific position and tasks which Military Police fulfills not only within Czech Armed Forces. I have focused my effort to the Traffic and Order Servis function, which activity is partly known even in civilian environment. I want to point out what kind of proficiency Military Policeman must be familiar with, to be able to investigate torts, according to standard procedures, before it is handed over to executive board. The executive board decides about offender sanction for his proved offence. Military Police main task is not only traffic offences investigation, but prevention as well. This prevention is focused mainly to Armed Forces theoretical and practical driver's training.